

**MACYAR
PAPI EGYSÉG**

MAGYAR
PAPI EGYSÉG

P R O H Á S Z K A S Z Á M

8.sz. 1959

Árpádházi Sz. Margit ünnepén

Tisztelettel kérjük cikkíróinkat, hogy a gépirással írt cikkeik l e h e t ő s é g szerint soronként 48 betüből álljanak, mert ily módon könnyebb kiszámítani a cikkek terjedelmét.

Kéziratokat és leveleket kérjük a következő címre küldeni

Pt. M a r o s i László

SPITTAL/Drau, Lager Bar.II.
Kärnten, Austria, Europa

Prohászka miséje .

Merész dolog, de mégis ki kell már egyszer mondani: Prohászkaiban volt valami abból, amit főnségesnek nevezünk. Alakján, szellemén, beszédjében és írásán feltűnő volt e vonás és az volt különösen megragadó benne, hogy Ő erről nem tudott, mert csodálatos alázata nem engedte. Leginkább akkor volt ez látható, amikor miséjét mondta. Ott a titok nagysága egészen hatalmába vette és a semmibe süllyedt számára minden, ami kevesebb, mint Krisztus. Mindenki érezte, valami emberfölötti élmény uralkodik benne állandóan és ezt leginkább naplójában fejezte ki. Abból tudjuk, hogy életének központja, földi mennyországa, juliusi kertje, szívének otthona a mise és az oltár szentsége volt.

Már ifju korában világosan meglátta lelkének finom és hangos igényeit, de ő csak a finomakat követte, amelyek a magasba vonzották és szentelése után véglegesen a végtelen rabja lett, mivel csak ott találta meg azt a szabadságot, amelyre szomjazott. Amilyen ösztönösen keresi a tömeg az élvezetet, neki olyan természetes volt az önmegtágadás, mivel a lélek szabadsága ezt föltétlenül megköveteli. A böjt, a test sanyargatása, a lemondás, a hosszú imádság, vagyis ami másnak nehéz a keresztény életben, neki az mind könnyű volt. Az ilyen embernek a szenvedés csupa nyereség és dicsőség, tehát csak akkor gyötrődik mélyen és hevesen, ha attól éri a csapás, akit hódolva tisztel és szeret. Mint a villám zuhant rá ez a kereszt, nagyon megkínozta, de nem tört le tőle, mert habozás nélkül hajtott fejet a római ítélet előtt. Ma sokan azt hiszik, tulságosan szigorú volt az a döntés a püspök ellen, azonban nem nézik az érem másik oldalát,

Vagyis a jogi tény mögött rejülő isteni szándékot, amely csak azt keresi, hogy a választottakban kidolgozza a getszemáni Krisztus képmását. Más szóval nem az volt a kérdés, mennyire volt igaz vagy téves Prohászka tudományos elmélete, hanem az a másik, vajjon a nagy szellem mennyire tud parány maradni a végtelen Isten előtt. Prohászka fényesen kiállta a súlyos tűzpróbát, mert némán hallgatott, amikor a sajtó csahosai botrányra éhesen várták a szavát. E szegény legények persze nem álmodták, hogy a püspök szent akar lenni s azért pontosan tudja, miként kell az ilyen helyzetben viselkednie.

Mindenki joggal kérdezi, miben volt e rendkívüli egyéniség és pálya erőforrása. A Teremtő remekműve volt az egész ember, ám páratlan tehetsége sem elegendő magyarázat arra, amit keresünk, mert a természet magától ilyen jellemet és pályát alakítani nem képes. Prohászka élete végén heves vágyat érzett új könyvet írni arról a titokról, amely az ő sorsának napja volt. Valójában ezzel mondta ki a maga személyes titkát, ami annyira betöltötte a lelkét és uralkodott egész életén és ez az oltár áldozata volt. Ez tartotta folyton szent izgalomban, ennek csodáiba merült az értelme, ez töltötte meg szivét ujjongó örömmel: Jézus teste a kezében és az isteni vér az ajkán. A lángelmét elragadta a tény, melynek arányait emberi ésszel fölmérni nem lehet. Ugy nézte a földet, mint csillaghajót, melynek tulajdonosa és kormányosa maga Jézus, aki népével utazik a mindenségben a történelem végéig. Halála és áldozata a legfőbb tény a világban és hozzá mérve minden más esemény csak az időfolyam egy hulláma, de semmi több. Az Isten élete a földön kezdettől fogva a Golgota felé haladt, ott érte el csúcspontját, ott lett önként vállalt engesztelés az áldozatban, a vérben és halálban. Mivel ez az Isten tette volt, a sulya és értéke szükségképen végtelen, vagyis ebben van a történelem egész értelme, ezért

van az egész teremtés és ez tartja fön­n a mai világrendet, tehát csak ez a fontos esemény a világban. Már pedig ez áldozat ismétlődik és folytatódik a misében, ahol az Isten megmutatja szívét az embernek, mivel a nagypéntek volt az isteni igazságosság és irgalom győzelmi napja. Ennek emléké­­t ünnepli minden nap az egyház a misében vérontás nélkül folytatva ugyanazt az áldozatot. Ekkora törté­­nés előtt porba zuhan az eszünk és semmivé leszünk az isteni szeretet nagysága előtt. Hogyan tudott a Teremtő meghalni a teremtményért, aki még hozzá olyan aljas volt, hogy bitófára szögezte az Urat? Csak az a szeretet képes arra, amelyet fölfogni nem lehet és ennek halálos szépsége nyűgözte le egészen Prohászka szívét.

Az ő lángelméje világosan látta; ha nem fogadom el e titkot, el kell vetnem az egész kereszténységet, ami tiszta képtelenség, mert akkor tagadnom kell az egész történelmet is; ha pedig elfogadom, akkor egész lényemet szétmorzsoló döbbene­­tben kell élnem. Luther tette meg az első nagy lépést, hogy az emberhez szabja az evangéliumot, tehát nem csoda, hogy a misét megszüntette. Amit ő elkezdett, annak a folyamatnak végső szava Harnack és Loisy elmélete lett, vagyis a hit egész tartal­­mának tagadása. Prohászka viszont látta, hogy mindenek mértéke Krisztus és ebben a fényben ismerte föl a papság lényegét is. Ahol megszűnik a mise, ott papság sincs többé, hanem csak lelkész. E protestáns fölfogás hatott a katolikus közönségre és igen sokan a papban első sorban nem az Isten szolgálját látják, hanem a hivek pásztorát. Régebben a magyar nép igen találóan áldozó papnak nevezte őt, mivel legfőbb hivatása és ténykedése az áldozatot bemutatni. Csak azért tud apostol lenni, mert először az Isten szolgálója és bizalmasa, tehát működésének eredménye egészen attól függ, mennyire egyesült Krisztussal, aki választottait használja föl, hogy megváltói művét folytassa a világban.

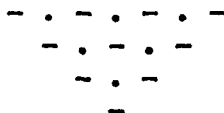
Prohászka meg volt győződve, hogy tökéletesen csak akkor tud misézni, ha mester lesz az elmélkedő imádságban. Ő valójában egész nap imádkozott a nagy szeretet miatt, amely Jézushoz fűzte. Kora reggel és késő este elmélkedett különösen, meg a miséje után. Igazi otthona a kápolna volt, mivel ott tudott szíve szerint beszélni a jelenlevő Jézusával. És neki első sorban ez a közelség kellett, ez a baráti együttlét, ahol minden hódolatát, boldogságát és gondját közölhette a Mesterrel s ahol minden kérdésre választ kapott. Roppant szelleme, minden tudhatót birni kívánt s azért folyton tanult, ám az élet tudományát és művészetét nem a könyvekből és gondolkodásból merítette, hanem az imádságból. Az elvont tudással nem érte volna be soha, mivel neki nem a fogalom és a tétel kellett, hanem a valóság maga. Így kereste az Istent is, de meg is találta az oltáron s test és a vér szentségében. Lelki alkata kívánta a szemlélődő imát és meg is kapta a kegyelmet. Ő is azt vallotta, már Rómában tanult szent Ignác iskolájában. Nem a sok tudástól eléggül ki a lélek, hanem amikor az isteni dolgokat megéli és izleli. Prohászka korában a kétely volt a divat és a gondolat világában nagyrészt Kant rendszere uralkodott. A püspök naplójának megjelenése után mindenkinek föltűnt, hogy őt egyáltalán nem érintette e tévedés, bár **tüzetesen** ismerte és minden erejével harcolt ellene. Az ő diadalmas világnézete első sorban az imádságból fakadt, mivel abban találta meg a bizonyosságot, melyet a pusztá tudomány nem képes elérni. Azért is hangoztatta annyiszor; Nem érti az Istent az, aki nem érzi. Őt csak akkor ismeri meg igazán az ember, ha személyes kapcsolatba lép vele és kitarja a lelkét, hogy szabadon működjön benne a kegyelem hatalma. Ez a hitvédelem helyes módszere: az élő Istenhez vezetni a lelket, mert a hit fénye merő kegyelem, melyet a tudás nem tud közvetíteni.

Prohászka otthon volt is Istenben és min-

denkinek megmutatta az utat, amely oda vezet. A tudás fegyverével szétlökte az akadályokat, melyeket a kétely torlaszolt a lélek utjába, de első sorban az isteni élet szépségében mutatta meg annak igazságát és ezzel ragadta meg a hívőt, hitetlent egyaránt. Ennek a felsőbbrendű tudásnak köszönhető, hogy olyan páratlan igehirdető és termékeny író lett. Mindig a teliből merített, nem kereste a mondanivalót és nem az apostoli tiszte hajszolta munkára, ellenben a saját bősége sugalmazta, nehogy roppant vagyona miatt ítéletet vonjon magára, ha azt nem adja Krisztus népének. Ugy hisszük, apostoli tehetsége leginkább püspöki körleveleiben tündöklök, ahol páratlan összhangban találkozunk az egyszerűség és mélység és minden mondatából püspöki lelkének heve sugárzik hivei felé. Ha őt ismerjük, szinte azt érezzük, Prohászka nem lett volna képes közhelyeket mondani és laposan előadni az isteni igazságot. Neki véres önmegtartóztatásba került volna, ha unalmas akar lenni és ebből is kitűnik, mekkora ajándékot és vezért kaptunk benne az Istentől.

Nem is lehet Prohászka-t másolni és nevetséges volna, aki beszédeit vagy írásait magolni vagy a nyelvét akarná utánózni. Század elmulhat, míg ekkora tehetség támad a magyar egyházban, tehát ezt nem lehet tőle elsajátítani, de annál inkább életének és működésének módszerét. Aki ezt akarja, annak tanárja lesz Prohászka és nagy magasságba fogja vezetni az isteni pályán.

P.Varga László S.J.

PROHÁSZKA A PAPSÁGRÓL
és
PROHÁSZKA MINT PÁP

Testvérek és nővérek segítségével műveiből össze-
állította: Öry Miklós S. J.

Bevezető megjegyzések

Prohászka emlékének úgy akarunk hódolni ,
hogy nem róla írunk, hanem őt hallgatjuk. Legna-
gyobbjaink sorsa: sokan dicsérik, kevesen ismerik .
Mi nemcsak megismerni akarjuk, hanem tőle tanulni .
Szavaiból és példájából. Magyarország tanítómeste-
re" első sorban hozzánk szól. Egész egyénisége papi
egyéniesség, lelkiisége az oltár titkából táplálkozik,
misztikája eucharisztikus misztika, apostoli szíve
az isteni Főpap Szívéből merít "tűzet és vért ", a
lelkek megváltására.

Egy csokorra valót összeszedtünk mivei -
ből. Többet is, szebbet is lehetett volna. De se
időnk, se erőnk nem engedte, hogy jobbat nyujtsunk.
Csak szikrák, de Prohászka tűzéből. Két legmélyebb
művéből merítettünk legbőségebben: az Elmélkedé-
sekből, amelyekbe lelkét lehelte és a Soliloquiából,
amelyekben szívét tárta föl.

Prohászka életében mindig tiltakozott, hogy
megfessék. " Az nekem nem dukál - mondotta. Az Ur

Jézus leplezze le az égben rajtam az Ő vonásait , a Szentlélek az én művészem" . Most bizonyára nem tiltakozik már, hogy betörünk elzárt kertjébe és leleplezzük rajta Jézus vonásait. Papi vonások ezek, Jézus édes sacerdotalis animae kegyelmének vonásai. Csak át kell elmélnünk Gyűjteményünk legszebb darabját, az Angelus albaregalenis vízióját. Éjszakai adoráció szülötte. Az a 147 jelző , amely a misztikus Prohászka lelkéből kibuggyant , nemcsak az anime Christi, hanem a cor Ottocari legszebb vonásai.

Lelke " feu et flamme" , Jézus Szívének indulat-dagályai s apályai járnak benne . Máskor "hallgató lant" , amely má moros élvezetlélékezésből leng lejt erdön, réten, Jézuson és szenteken. "Idegei gyökerét Krisztus vérében áztatta, hogy új virágzás fejlődjék ki rajta." Szíve azért maradt mindig fiatal. A kegyelem jár benne : zug és suttog, tör és enyeleg, ragad és vonz, parancsol és kér, nógat és hivoogat, mint a nyaldosó parti hullámozás". Prohászka azért olyan színes és sokoldalú.

Ami az eszmei felépítést illeti, a szövegeket úgy válogattuk össze, hogy belőlök egy egész papi arckép bontakozzék ki: a papi hivatás, papi lelkiélet, papi lelkiesség és papi erények színes világa. Általában hosszabb szövegeket hoztunk, hogy pezsdüljön benne az élet. Ez Prohászka stilusa: mérsékelt és szokatlan. Nemcsak lélekből ír, de szívhez szól. Ugy akar írni, "hogy az író is áram s az olvasó is hullám legyen, hogy az író is tűz s az olvasó is láng legyen" . Ő nemcsak pap, hanem költő és misztikus. Azért nem áll meg a fogalmak pókhálós világánál. Neki élet kell. Az ő lelke "nem szivacs és a szíve nem tintatartó", hanem meleg, párás, tapadó, éneklő, turbékoló, enyelgő élet s ének. Azért oly szokatlanul nagy benne az összavak gazdagsága. Szavak amelyeket értelmezni nem, de iz-

lelni kell. Annyi bennük a mélység és árnyalat. Bájj és csók, iz, mámor és élet, varázs és ének, forrás, örvény, hegylánc, hullám, vonzalom éj és láng, tüzes vér és véres tűz lelkének kicsapódásai.

A technikai kivitelre vonatkozólag megjegyezzük

1. a dátummal ellátott szövegek a Soliloquiából valók,
2. az "Elm". jelzésű darabok az Elmélkedések az evangéliumról c. művét jelzik a római kiadás oldalszámával,
3. néhány szöveget hoztunk, amelyek nincsenek benne Összegyűjtött Műveiben. Ezek a Papi Lelkiség vagy a Vigilia lapjain jelentek meg először.

A legtöbb aláhuzás tőlünk való. Ezzel a tájékozódást akartuk megkönnyíteni.

+ + + +

Prohászka minden sora imádság és elmélkedés. Egy Istenbe horgonyzott lélek pihegése. Mi is annak szántuk ezt a Gyűjteményt. Nem olvasásra, hanem elmélkedésre. Egyik volt tanítványa a már 7 éve püspök Prohászkanak azt mondotta: "Önnek mindig spirituálisnak kellett volna maradnia". Mi magyar papok fogadjuk el spirituálisnak. Ha a napi kemény munka után az est csendjében bekopog hozzánk Ottokár püspök, ülünk le melléje és hallgassuk elmélkedési pontjait. Az isteni Főpap vonásait ismerjük fel benne.

- .. - .. - .. - .. -

P A P J

H I V A T Á S

1. H I V A T Á S

Elm. 243. Jézus az égre néző s Istennel töltekező lélekkel, hegyen imádkozik egész éjjel! Ez az ő iránya, erre felé fordítja az emberiség tengelyét. Imádkozik nagyon, mert érzi, mily nagy dolog előtt áll: választani akar apostolokat, kik "kalifái", helytartói legyenek; helyette járjanak, tegyenek, kik az ő lelkét birják.

Magához hívja őket... magához föl! A magasabb embert keresi; az egyház is ki akarja emelni papjait a tömegből, a nemi élet kötelekeiből, az üzleti életből, hegyre hívja; ezt jelenti a "klerus". Előkelőbb, finomabb lelkűsége neveli; Istenem, bár sikerülne!

S miféle emberek ezek? Hogy öltözködnek, hol hálnak, mit esznek? hogy lépnének be római szalonokba? verbéna-parfüm nincs rajtuk. Hogy néznek rájuk még a farizeusok is! De erőteljes, egyszerű nép; bükkök és solymok. Töretlen szüzföld. "Infirma mundi" a szó szoros értelmében, vagyis a világból kevés van rajtuk. Isten tett itt mindent; ez az ő szenvedélye; mindent tenni. "Én választottalak ki titeket". Örülök ez abszolút, rendelkező akaratnak, mint a szunyograj az esti napsugárnak. S mit

csinált az Ur belőlük? lélekalászkodat, vértanukat, szenteket; a római bazilikák az ő mauzoleumjaik!

Elm.219. "Emberek halászaivá teszlek" , de nektek is szívvél-lélekkal, egész étellel kell e munkába beleállnotok. Hatalmat adok; e hatalmat éltetökké kell változtatnotok. Küldetést adok; e küldetésben folyton kell járnotok. Magamhoz emellek; ez istenközelséget át kell élnetek; nem mechanikus eszközeim vagytok, hanem apostolok. Oltáriszentséget bizok rátok; éltetek az itt rejlő erőnek kommentárja legyen; evangéliumot adok mélysegeiben kell laknotok. Szóval: én teszek, de nektek is egész élteteket kell belefektetnetek.

Ugy-e nagy dolog ez? De ha Isten akarja, s Jézus teszi meg, akkor már csak sikerül! Van itt erőforrás, az oltár; van tűzhely, Jézus szive; van áldás, Jézus szeretete. S ha Gedeont küldte a szérüről, Dávidot a mezőről, Sault Efraim hegyeiről, hősnek, prófétának, királynak s ha halászkodat avatott föl apostoloknak: küld s avat ő most is papokat családokból, hol mély hit lakik, - anyák mellől, kik Sámuel anyjához hasonlitanak, -- szemináriumokban, melyek fölött a tisztaság, az ima, az elmélkedés, a buzgóság tűzoszlopa áll s jelzi az Isten legkedvesebb lakóhelyét s a Szentlélek kertjét, "seminárium".

2. K Ü L D E T É S

Elm. 608. Engem az Atya küldött, én meg titeket küldlek! Ó kedves küldöttje az Atyának; galamb is, sas is; mezitlábos apostol s ugyancsak eszménykép; dicsőségére vált küldőjének s áldásává küldetésének. S hozzánk küldte őt az Atya; hozzánk

a sötétséghez a világosságot, a léthez a szépséget, a halálhoz az életet; elküldte világoskodni, fejleszteni, éltetni. S most ő is küld minket, hogy mi is legyünk napsugár a napból, üditő vizér a mélység forrásából és virágos ág Jézus törzséből. Ő küld, vagyis ő adja belénk ezt a fényt, ezt az üditő, virágos életet. - Jézus saját lelkével s erejével avatja föl méltósággá s hatalommá apostolait, kik Krisztus helyett járnak, kikben Krisztus beszél, kiknek lábai azért oly szépek, kik nekünk azért oly kedvesek.

Lelkemet, az Atyától s tőlem származó Szentlelket lehelem belétek s az anyaszentegyházba. Ez a Lélek szül ujjá, ez bocsát bünt; ez imádkozik bennetek s fölken prófétákat és vértanukat.

S a papnak is szívesen kell bűnbánatomat fogadnia; hiszen a Szentlélek ihletében áll és foglalkozik velem! Ez érzésekkel járulok a szentgyónáshoz.

Elm. 618. Föltámadás, dicsőség, istenfiuság dacára a fizikai és gazdasági áram előre tör; ezen az erkölcsi rend nem változtat egyszerre. Ime Krisztus apostolai is, ezek a tenyeres-talpas emberek, a galileai halásznép szokásaiban és gazdasági életében gyökereztek, csak nézeteikkel emelkedtek ki belőle. Az új idők kiindulásai belőlük valók; az új világ csiráját ők hordozták magukban.

Elm. 623. E hatalmat adja most tanítványainak; menjetek bünt törülni, embert ujjáalakítani, a világ terhét csökkenteni, eget nyitni.

Elm. 626. Szive tele van; lelke bontja szárnyait, mint a költöző madár és fölemelvén kezét, megáldja édes hiveit az örök főpap s a Megváltó áldásával .

3. " A N G Y A L "

A n g e l u s _ _ A l b a r e g a l e n s i s _ _

1905. Ma, dec. 14-én tartottam adorációmát sicut angelus Albaregalensis. E nagy szót mélyen érzem, érzem fölségét, s egyszersmind terhét. Fényleg úgy állok itt, mint ki ex officio adorátora vagyok itt az eucharisztjának, megbizva szeretetével, dicsőítésével, őrzésével. A mi még rémületesebb, megbizva az engesztelés borzalmas terhével. Hány oltárt kell újra fölállítanom, hányra lelkeket kenetül ráöntenem, hánynak mécsesét meggyujtanom... Ó Uram, ime itt a te adorátorod, engesztelő, arcraboruló angyalod!

A főpap megmosakodott, aztán megkenték olajjal, fölöltöztették, ut sit sicut stella matutina in medio nebulae. En mosakszcm könnyeimben s kérem térdenállva Jézus főpapi kenetét. Az Isten - ség az a kegyelem lesz nekem, de a Szentlélek is, caritas ejus diffusa est in cordibus nostris per inhabitantem spiritum ejus in nobis; s aztán ma egy hét múlva megkoronáz. Praevenisti eum in benedictionibus dulcedinis, posuisti in capite ejus coronam. - Szószzerint igaz.

Nem tudom, miféle mélység tárul föl lelkeimben, de bizonynal ez Jézus édes, sacerdotais animae kegyelme; érzem, hogy mélységes tüdő tekintettel, melyben lélek ég, kell az egyházmegyén átnézni, a hitnek szellemében kell falvait, városkát bejárnom, a régi apostoli, a mindig új krisztusi nyomokon. Mécsesem van; Istenem, hogy világít az; sugarai hitből s szeretetből olvadtak meg; hogy világít, mily vidéket mutat, mily foltokkal, mily füstölgő romokkal, mily siralmas bánattal telítve. Ó mécsesem, embert keresek, s te azután vilá-

gits , embert, krisztusi érzések emberét.....
Szivem van, isteni érzésekkel telve , nevezete-
 sen i s t e n i szeretettel. A szeretet em-
 beri s isteni lehet; én az utóbbit ápolom. Ez da-
 gad, ez tágitja lelkemet. Isteni! De ha isteni,
 hisz akkor ugy-e virágos, kenetes, tüzes, fényes..
 Ah ez a szó "isteni" csak azt mondja, hogy o-
 lyan, amilyen az Istené, le azért a kereszt is, a
 kin is, az Ólajfák kertjének küzdelve is isteni.
 S lángoló lelkem van, s tényleg lángot ereszték
 magamból, fénysugárt, villámot, napvilágot. Tüz-
 oszlópot a pusztában, áldozati tüzet Gedeon
 tölgyfaalatti oltáráról.... Illési tüzet a Kar-
 mel-hegyéről.

Anima Christi piissima adorans-sacerdo-
 talis-hostia-pura-uncta-florida-nitida-luminosa-
 poeta-intuitiva-genialis-humilis-absorpta-perdi-
 ta-dilecta-dulcis-fragrans-solitudinaria-montana-
 nocturna-speciosa-angelica-viator-silentiosa-me-
 ditativa-medium-dilatata-alata-ignita-candida -
 amorosa-cordata-vernalis-abyssis inclamans- ca-
 taractis concinens-stellis colloquens-choros du-
 cens coeli et maris-gemmata, - apostolica-prophe-
 tica- martyrea-palmis coronata-juvenilis-infanti-
 lis-siderea-coelestis-primo-genita, - idealis-
 typica-harmonica-jubilans, - exultans-heroica -
 victoriosa- evangelica-triumphans-gaudens- sym-
 pathica-contristata-umbrosa-luctuosa-fatalis-con-
 trita-confixa-infremens-immortalitatem bibens -
 paschalis-hortuana-ludens-alauda-velata-excelsi-
 or-anhela-abyssalis-dominica-nuda formosa-lucida,
 electa-rosea-suaviflua-affectuosa-vigorosa- pre-
 tiosa-praerupta-oblectata-lactea-melliflua-ener-
 gica-vehemens-afflata-inspirata-delicata-regalis-
 valida-exundans, exiliens, liliosa-sanguinosa,lac-
 rymosa-balsamea-mystica-germana - exstatica- li-
 quata-profunda-amabilis-ardens,argumentosa,labo-
 riosa, gemebunda-medullata-compassiva-devota-lim-
 pida, sublevata-serena-laeta, deliciosa-sobria ,

casta, patiens-grandis-immaculata-elegans, nobilis-insignis-praezellens-studiosa-aspirans-amoenapassiflora-sensitiva-profusa, suavis-prospere-consolata-placida, reverentialis-psallens-religiosa-radicata, exultans.

Summa omnium exercitiorum internorum haec est, ut abstracti ab omnibus rebus, solum Deum in nudo indepictoque animae fundo amorese amplectamur et nos totos in amabili humanitate Christi abscondamus eique conformemur. Blossius.

Miért nem térünk meg? nem hatolunk szívünkbe: öntudatunkba (az örökkévalóságról, a bünről, a szebb életről, az örök vágyról, a hiúságról, a világmegjavítás hiábalóságáról enélkül.) Hires emberek észrevették, hogy imádkoznak, ha lecsendesülnek. Precatio exterior, quae ore tantum funditur, palea est, interior oratio granum est, illa et haec simul Deo grata est.

Egészen különös, mert titokzatos s misztikus összeköttetésbe léptem Jézussal. Mélységes hódolatban járultam hozzá s ő megértette velem, hogy ő természetfölötti erőforrás, következőleg, hogy hozzá, ily új, kikezdő, abszolút erővel dolgozó tényezőhöz úgy kell járulnom, mint akin ő majd segít, akiben ő majd teremt, ő majd pótol. Fia fiat!

4. J Ó P Á S Z T O R

1880. szept. 4. Jézus jó pásztorként jár el velünk, mert szeret, őriz, táplál, vezet, vállaira vesz, ha eltévedtünk s hazahozva örvend szerencsésjének. Példát nyújt a papnak, mint kell éreznie a bűnössel, mint kell hangolva lennie, mit kell reménylenie minden bűnnel szemben az Isten irgalmától.

1914. ápr. 15. Ah mennyi áldás és kegyelem szövődik a buzgó jó papok életébe, ha igazán Krisztust keresik és nem esnek ki a lelkipásztorok szerepéből a

béresékébe !

Főpásztori beköszöntőjében: Apstoli nyomokon, Ur Jézus nevében jövők felétek, mint szent karácsony püspöke, krisztusi kegyelmet, mennyei békét, messiási erőt kívánok és hozok is nektek. -Nekünk, nekünk kell a világot előbbre vinnünk s a szenvedő és elnyomott embereket fölemelnünk. Sejdítsük meg a jövőt és nyuljunk erős kézzel a világ alakulásába, elsősorban természetesen aztál, hogy mély hitre, tiszta erős, erkölcsös, krisztusi életre tanítjuk a népet.

1906 Quilibet sacerdos ut homo ut frater ut Christi spiritu afflatus vir conversetur cum populo .Deambulet inter homines non ut dominus, sed ut Christus. Non medicina, ast medico est opus. Hominem non habeo, ingemiscit orbis. Sis homo, vir Dei et medebis mundo.

5. S P I R I T U Á L I S.

(P.L.18.szám 137-141)

Papnevelői utasításaiból.

Teljesen a hitből s a kegyelemből akarunk élni s a kispapokat a természetfölötti életre nevelni;Azért mindekfölött sürgetjük a hitből való életet s ami arra vezet, az elmélkedést, önmagábatérést, összeszedettséget, bensőséget, áhitatot, önfegyelmezést,önmegtörést s örvendező, készséges Jézus-szeretetet.

Mi mindent tegyen a IV. évesek buzdítására, kivált az utolsó husvéti és az ordinációbeli szent lelki - gyakorlatokban!

Itt elhallgatok, mert ide próféták kelleneek.

A meditációt mindenekelőtt sürgesse. Tanítsa az I. éveseket külön meditálni, tartson erről néha exhortációt.

Az áhitatos bensőséget neveljük bennük mindenekelőtt. A szentáldozást nagy szeretettel végezzék. Magyarázzon nekik néha imákat is, pl. Memorárét, O Domina mea, Transfige dulcissime Jesu, Adoro Te devote, Salve Regina s másokat.

Vasár- s ünnepnap egy-egy órai adorációt tartsa -nak sokan. Vegye föl őket a Jézus Szive Társulatba skapuláréba. Tartson nekik Jézus Szivéről több meditációt, kivált első pénteken. Az első pénteken Jézus Szivéről misézhet... ajánlja föl talán épp ezt a misét a kispapokért s mondja meg azt nekik.

A Szent Szüz iránti áhitatot is sürgesse nagyon. Olvasót minden szombaton közösen imádkoznak, s jelezzük s hirdettessük ki az intentiót a főduktor által az olvasó előtt, pl. az Egyházért, az ifjúságért, husvéti gyónókért, a családokért... Májusban a meditáció többször a Szent Szüze-ről legyen s üljék meg nagyon a szepl. Fogantatás ünnepét is. Ezt oktavával üljük. Szent József napja előtt novénát ülünk.

A betegeket szeresse s látogassa meg minél többször az infirmáciát

1884.dec.29. Programom, ha spirituális lennék: meditáció, szilencium, direkción!

1886.febr.27. A klerikusokon nem veszek észre javulást. Nincs meg a szivben a rugó, mely hajtaná. Nem veszek észre lendületet, lelkesülést... ha nincs ott érdeklődés és szent vesd -el magad, mit

csináljak én ott!

6. V I L Á G I A P O S T O L O K

1919. jul. 14. A lelkipásztorkodást is demokratizálni kell, nem azáltal, hogy tagadjuk a rendi, szentségi hatóságokat, funkciókat, hanem azáltal, hogy feltárjuk az elfeledett papságot a lelkipásztori misszióját az egyeseknek. A fényt nem kell külön világítás missziójával megbizni s a tüzet a melegítés karizmájára figyelmeztetni. Nos et vos estis lux mundi, sal terrae.....

- . . - . . - . . -

P A P J

LELKÜLET

1. S Z E N T M I S E

1882. okt. 29. Ó dolgozzál! Mikép Jézusom? Bizton és bátran! De fogy a szellem; Fiam, ott a szent mise!

1921. jan. 21. Nekem a szent mise ünnep, mindennap zöldcsüörtők, Urnap... Nem köznap, igazi ünnep, s akik azt bemutatják, ünneplő emberek, férfiak, a miszteriumok emberei. De kellene őket erre rásegíteni, s ezt sokféleképen teszem, de, de, de - lelki életet injekciókkal élni nem lehet.

1921. jul. 15. Napnak, ragyogónak kellene lennie minden papnak; napkeletnek kellene lennie életének; s mivé esteledik, s mily gyorsan esteledik némelyiknél! Nap-sugárpap, papiélet... Uram napokat adj, sugárzó papokat, ne éjjeleket, hitet, vakítókat!

1922. márc. 6. Ignem veni mittere ... Tűzben álljon minden, a világ, s mindenki, én is. Tűzben, hévben, szeretetben, buzgóságban. Mikor úgy serceg a száraz bokorban a tűz, s oly nagy erővel szikrázik föl lángja, akkor úgy érzem, hogy ilyennek kellennem; ily bátornak, lelkesnek és hevesnek... Kivált ha rossz papokra gondolok, - ezek a jégcsapok, ezek a hógombócok; ez a pizsok nép az eucharistia tavaszi virányán; az örök szépség, a szeretet csillagai alatt görényutakon járnak.

1923. jan. 18. Akik sokszor áldoznak, s mindennap mi-

séznek s lelküek szent örömök izgalmaival telítik, azok okvetlenül "más" kifejezést nyernek még arcukon is.

jan. 26. Miért van a szent mise? Azért mert az ember, amint egymaga nem győzi az életet Isten nélkül, hogy és mit is győzzön nélküle? - ugy nem győzi az imádást, s a bűnök, s lelki rémségek terhét. Mikor misézni megyek, lélekbön magam körül látom a világot, azt, amelyet nem ismerek, s azt amelyet ismerek, látom, hogy elkisérenek szeretteim, az Egyház, a haza, a lelkek gyötrelme és kinja.

febr. 20. Nincs édesebb, s mélyebb, s kéjesebb öröm, mint az én szentmisém, áldozásom. Igazán itt valósul meg, hogy "lactificat iuventutem".

1924. aug. 22. A szentmise, mint áldozat a mi ájtatosságunk, s ez áldozatból eszünk. De ez áldozatot, s munka teológiáját ki kell meritenünk, az az abba bele kell mélyednünk, abban elmerülnünk.

1878. Aki misét olvas, az töböt tesz, mint a kormányférfi, a szocialista, nagy tervek és vállalatok vezető mert kezeiben a Mindenható, Gondviselő, s mindehhez a végtelen Szeretet.

"E U C H A R I S T I A"

1924. február 6. Valamit írjunk az Eucharistiáról? Ah, ujat; mint fogalmat alig, hanem mint szivből fakadó meglátást s mint érzéktől s tapintattól sugallt megkönyékezést. Valami oly karikára tágult két naiv szemmel való nézését az égő csipbebokornak s a lo-csogó s onló lökésekben áradó forrásnak, a mélységeknek. Ujat mondani? Uj éneket dalolni, hacsak nem úgy, mint ahogy tartják a Canticum Novumról, hogy mindig uj és a forrás mindig uj, s a folyó mindig új. Valami uj lendületet, valami uj vágatást, mint ahogy az Inn folyó vágat Passau fölött. Haj, huj, hej, hij, ez aztán az áram!

Nézzétek, az egész krisztusi életdagály itt áll szemetek elé, s a temperamentuma, a tüze, mélysége s a mélység irama, az örvény s annak sodra. Itt halljátok a zugást, a pezsgést, a föltörő s összetört hullámok sziszegését. S itt a hatalmas uszók s evezők, itt a szentek irama s lángolása. Tüzesek e vizek s a tűz folyton a víz reflexeit veti a tükreire...

1923. Október 25. Mikor így lépkedtem a Lánchidon, szimbolumát láttam a folyóban az Oltáriszentségnek, a legnagyobb erőnek, a legmélyebb ároknak, a biztos történelmi kapcsolóútnak; a coenaculum termé - től a mai miséig. Mély árka az Ur Jézus megaláztatásának: Betlehemtől a passió felé, a tanítványok lábait mosó póztól, a kenyérszine alatt való lap - pangásig... Mély árok, lejebb s lejebb s folyton a mélybe lejt. Ah, Ur Jézus, te nagy életfolyam, te úgy vonzasz mindenkit, kit az Isten nagysága meg - legyintett, ki a fölség borzalmától megremegett. Te szívből alázatos Ur, te már nem az árokszélen ha - ladsz szerényen, nem túlekedve, hanem az árokban.. A Duna, a folyó ugyanaz, s odavezet a csendbe föl s az Óceánba lefelé. Jézus Szívéből, a misztikus a - lázatos szeretetből föl a boldogságba.... Istenből Istenbe.

1923. November 18. A nagy láthatatlan valóság meg - látása, a nagy tenger megpillantása.... a nagy he - gyek vonalának szemmel való követése.... ezt teszi a lélek! Tamquam videns, azután adorans, sentiens, contemplans, deficiens, languens, ardens, raptus... az Istenség tengere, a végtelenségé.... a fölség he - gyei, aki azokat mássza.....

K R I S Z T U S V É R E

1922.dec.2. Jézus vére lángol felém s leheli bü - vös illatát, azt a meleget, melyet az Istenszeretet gyújt benne, s mely egy világ fölmelegítésére jött

hozzánk. Viruló rózsák, puha ajkak, tiszta lelkek, gyönyörű erény flóra serken gyöngyöző cseppjeiből. Ez a vér a Szent Szűz ereiből.....

A Szűz szent vér forrása, abból ömlik a praeclarus calixba, Jézus Szívébe. A Szent Szív az Isten kelyhe;; abból iszunk. Ezt a kelyhet emeljük ég felé. Mikor a kelyhet iszom Jézus puha ajkát csókolom.... Van-e ilyen édes, piros, puha, szenvedé - lyesen szerető, viritó ajk?! Erről az ajkról szivok mézet, tejet, Jézusom! tejem, mézem, édes borom, rózsamálím - főleg pedig vérem! A vértől az élet, a szépség, az öröm. Éneklő, csengő vér. Ah öntözd s tápláld lelkemet, s ami azokban nő és fejlik, nézeteinket, érzéseinket, felfogásunkat , erkölcsiségünket.

1923. jan. 22. Az oltárokon, a szentmisében ki - gyullad az a tűz, melyet az Ur hozott s itt hagyott s akarja, hogy égjen és gyujtson. Polytonos, szakadatlan égbetörő lélek a szív-kigyulladás a szentmisék sora. Ah oltárok, hogy el nem hamvad - tok, s tiszta terítők, csipkés abroszok, s damaszt korporálék, megnézlek, nincs-e égési foltotok. Ah Uram, nagyon szeretlek! Ez a tűz lelekm melege s vérem forrása s szökellő hulláma; úgy lejt, úgy táncol mint a Niagara folyó, mielőtt lerohan. Az egész csupa mozgás, iramlás, vonzódás, önfeledés s odaadás a mélységnek.... Jézusom, szereteted mély - ségei vonzanak, s mi táncolva megyünk, lejtünk!

febr. 3. Az az édes képzet vissza-visszatér, mikor a kelyhet veszem s a szent vér az ajkamhoz loccsan, így akkor Jézus puha ajka nyomódik ajkamra. Ah, mily csók, az örök szeretet s az üdvözítő barát csókja! Azután pedig a kehely végtelenséggé tágul, s ajkam előtt a tenger, a tej-tenger, méz-tenger s belém akarna ömleni..... No de mit fogadhatok belő - le? Mit? mennyit?! Csak úgy izlelem s nyelem, egye - sülök vele, ki Minden! Itt állok, s szemem ráme - red, s lelkem örömujjongva kel föl, mint a tengert

üdvözlő nap. Ah, Uran, mindenem! S hogy fekszem neked, Tenger, s mélyeidbe iparkodom.... s hogy meritek Belőled, kristálytisza, foneketlen dzsindzsám! Hogy meritek sokak számára - eszeveszett politikusok, széjjjeleső házások, parázna papok, kislelkű t'knaglelkek számára! Mily meritésekkel! Mily kiindulásokkal a mélyből! Sokszor gondolom, hogy e lelkek sivatagába, az alélt s tikkadt vándoroknak innen kell juttatnom életet, frisseséget ... erőt!

febr. 6. Tele van az ajkam csókkal, tele van a szájam izzel, tele van a szivem vérrel, tele meg a lelkem tüzzel. Miséről jövök.

jul2. Szent VÉR ! egy csepped több mint minden.... A világ s a teremtése csak remek foglalat ennek az eleven s folyékony drágakőnek számára: egy cseppnek a Krisztus véreből. Belőle vibrál a tüzes szeretet perzselő sugara! Ah, milyen az energiája! A lelkek váltságát adja millió világok bünei - förtelmei, - rémségeivel szemben. Legyőzhetetlen, kiolthatatlan, kimerithetetlen s tüzes energiája. Isten gyülemli - tette, Isten gyujtotta ki azt. Ah imádjuk, áldjuk, szeressük; bizzunk, örvendezzünk, jubiláljunk! VÉR, vér, vér, de tüzes vér, vér - rokonvér s isteni érdemet fölszivott vér; a mi vérünk; Prater et sanguis noster, ki e vér erejében a lelkek paradi - csomát formálta .

2. A T E R M É S Z E T É S O L T Á R

M I S Z T I K U S A

1924.Nov.10. Többször fölvetődik a gondolat, beszéd közben is: a hegyek, a hegyek.....nincsenek; nem mehet föl a hegyekre..... Ah, Istenem, hegyek? Az Isten magaslatai vesznek körül, végtelenbe nyuló hegyek, szakadékokkal, örvényekkel, fenyvesekkel. Csak úgy

tornyosulnak egymás fölött... Ah, ezek az óriások, a nagyság, miles a hatalom szimbólumai! Itt vannak az én hegyeim: itt van az Oltáriszentség, Isten, a valóságos Krisztus, a kenyér helyén ő maga; itt az ő életének flórája itt a szépség s az illat mámora, itt a bűbáj, a pompa entuziazmusa, ami úgy ki van öntve egy virágzó juniusi vidékre, s amit föl kell ébreszteni, hogy öröm és dal és elragadtatás legyen. Itt a fák bokrétái s a bokrok zöldfényes paravánjai mögött az élet s az öröm angyalai; ingerkednek, hívogatnak; kézenfogva huznak: gyertek, mi vagyunk, nézzetek a szemünkbe halhatatlanság átélt kis lángjai - ah igen, pislogó, kialudni készülő lángok. Uram, Uram, Istenem; hegységem, hegyláncom; magasságom; alta ara oltárom! a megsemmisülés liturgiájával, önfeláldozásával szeretnélek imádni; a hit s az életfolyam fenéki kiüresítésével, fenéki, feneketlenségig akarnálak áldani. Csodállak s kővé merevedem, élő, érző kőszobroddá- egyet tesz; néz...néz, egész lénye a nézés, a látás; másra nem jut, már egy gondolatra sem... Nem, ne is legyen; hisz a gondolat, az emberi; de a csalódás, az az emberinek felfüggesztése, mikor csak az isteni foglal el mindent... Azért Domine, Dominus noster, quam admirabile est nomen tuum -tu ipse, in universa terra! Kiömlöm mint a víz, s föl szív a föld, a világ mint esőcseppeket az országut pora... Uram, ez az én liturgiám... Nem bírok veled, s mégis birkózom veled; birkózom, mert te nem csesztesz el engem, te, a végtlen nagy szerető Isten... Hát rád omlom, kiömlöm -te szívj föl engem magadba, életodba, boldogságodba! Ah, örök élet, a véges kis valaminek végtelen attrakciókkal elragadtatása abba, aki Valaki és Minden. Imádlak, Uram! Ah itt vagy hát hegyem, hegyláncom, nap-sugárban, az égi gyönyörében, a minden szép entuziazmusában **fürdő** világom. Itt vagy hegyem s ezüst -szalagokban, aztán vigan szökellő, morénás sziklákön mohos palástokat dagasztó áramokban elsikló ke-

gyelem-patakom, Tarpatakom, szépem, malachitos u-
szályokban királyi palástodat kibontó bűvészem. Uram,
te tudod, hogy szem és szív vagyok - tele veled!

1924. Dec. 2. ... Belenézek a föld_kérgébe... S úgy
elszáradok, s oly kicsi leszek, s ez érzésem az al-
bám s a tunikám s a stólám, s e gondolatok lángje-
lek s cikázó fények. Ah, öröklámpája az Istenségnek,
sötétség, sötétségek éjtszakája - mit csináljon a
kis szentjános-bogárka itt, mit csináljon? Ah, vi-
selkedjék stilszerűen, s ahol az éjtszakák a gyer-
tyák, s a sötétség a napsugarak, oltsa ki kis lám-
páját s ne akarjon tudni s látni, hisz nem bír ve-
le; hanem tiszteljen, imádjon, hódoljon. Nem való
ide szem s látás, rossz helyen applikálnék az absz-
trakciókat; ide az élet, a lét, a mélység, a végte-
lenség megérzése kell. S ne szóljon, ne neszeljen,
ne csikorogjon, ne morogjon, s ne nyögjön (ott), a-
hol a silentium az Istentisztelet orgonája.

Érted ezt a stilust? Ugy-e, hogy más világ?
Alles Vergängliche ist nur ein Gleichnis... Jelek...
világosság... sötétség... Ah, a világosság édes-
kevés a világban s a világűrben, hanem uralkodó ha-
talom a sötétség: az Istenség dómja, királyi palást-
ja, s oltárának gyertyái a lobogo éjtszakák. Ezek
azt huhogják belénk: Nagy, nagy, nagy.... fölség,
fölség, fölség.... végtelen, végtelen, végtelen...
telve az ég s a föld az őt takaró sötéttséggel! Di-
csősége ugyanis legnagyobb, ha megvakít. Ah, én é-
des éjtszakám, én liturgiám, az én, örök fényektől
megvakított lelkem sötétsége; én liturgiám; én dó-
mom s oltárom, én örök lámpáim: fogadd hódolatomat.
Akkor látok valamit, ha nem tekintek feléd. Tudom,
hogy ezer éjtszakák fénysugár vagyis emberi gondolat
át nem járt rétege takar. Ezer méteres triasz-
liasz sziklák sötétsége néz le rám, hódolatomra, alázatom-
ra; önmegsemmisítemem zsoltárait hallgasd! Villog,
villog egy kis reflexió gyertyafénye, s utána végte-
len sötétség.... megcsendül a hódolat kis kápolnás
csengője; azután csend... csend... végtelen csend....

Uram, léted egy-egy éjtszakája az én gyertyám, azt gyujtom meg s elmerülök benne.... s ez éjtszakában kinyíló virág az én imáadásom! Így sem-miűlők meg s még folt sem vagyok e szintelen vakságban. Majestas Domini in nebulis!

3. L E L K I É L E T

Elm.669. A lelki élet olyan, mint az építési telep: mészgödrök, homok-, kő-, téglarakások, csákány s kalapács dolgozik, csak azután áll elő a ház, a templom. Lelkünk építési telep, tűz, vas, könny, vér dolgozik rajta s lesz belőletek, ha majd gyarlóságaitokból kinőttök: Isten temploma. - Ott van hit, a kegyelem hét forrása a szentségek, az áldozat, a kulcsok az örök kapuhoz, a vállvetett munka a nagy feladatokra, az önségély (az érdem) és községély (ima, szeretet, közbenjárás, bucsuk.)

Elm. 670. Az emberi életben 3 hatalom van, mely közösségeket alkot, nyelvet formál, otthont épít, kincseket gyűjt. Ez a 3: a test és a vér - a tudás és művészet - az Isten és az örök élet. E község irányzata a végtelen, feszülése, az Istenszeretetnek ereje, atmoszférája az örök élet vágya, nyelve az igazi anyanyelv, az örök boldogság nyelve, kincsei halhatatlan érdemei, házai templomok, kerevetei zsámolyok, sirjai oltárok, testtartása a térdenállás, a pihegő mell, a ragyogó szem, a tiszta homlok, az áhitat melegében kipirult arc.

Elm. 121. A lélek tisztulásának, alakulása az, s örök ifjúságának titka ez: érezni s átélvezni az istenközelséget.

Elm. 335. A gyöngö, beteges, kétekedő, sötét, bizalmatlan lelkek nem gyógyítanak: lelkületük in-
ficiál. Ellenben a széplelkű emberek befolyása a lélekre olyan, mint terebélyes, hatalmas fáknak, szép virágoknak, vagy az égboltnak benyomása. A lelkek szépsége, jósága közjő, mint a napsugár s az erdők leholléte.

Elm 337. Mire való sötét, tehetetlen önlefo-
zás? Mire való a pinccélet? Nekem a Táttra magas-
lata kell, kedvem a friss levegő, napsugaras csu-
csok, zugó patakok, illatos fonyók, harmatos páf-
rányok, kábító kakukfü; nem pedig ez a félős, fá-
zós, sopánkodó olégiázás. Az ilyen lélek mondja i-
gazán azután: mea nox obscurum non habet: éjszakám
nem sötét.

A hallgató Isten és a fejlődő lélek.

Vigilia, 23 (1958) 577. Hát nem volna osodálatos
beszéd, ha egy csipkerózsa mag, mely az utszálon di-
dereg, a pocsolyaszélen, novembori ködben kezdene
beszélni, álmodni, s félrebeszélni szépségről, cle-
gáns formákról, a vadrózsa szirmairól, napsugárszót-
te pártákról s hogy az emberek megállnak s megbüvöl-
ve nézik és azt mondják: Salamon király pompájánál
szébb vagy! Ha a vadrózssamag így beszélne, az utszá-
li kövek s a széles országut, a nyikorgó szekér és
valamennyi keréknyom kacagna s mondanák: **bolondul**
szegényke! álmodik és csalódik.... Pedig a csipke-
rózssamag vadvirágból, szépségből, gyöngédségből va-
lók és valahogy omlékezhethnék, hogy mindehhez köze
van és valamikép az övé lehetne még! Dehát korán na-
gyon korán **gondol rá.** Várjon, temetkezzék, rothad-
jon, csirázzék, mélyedjen a földbe! S ha majd a
napsugár felhuzta, megszinezte, kifestette és kibon-
totta, akkor, akkor igen, beszélhet, de előbb nem .

Igy állok az én Uram, Istenem előtt, én a csipkerózsa, parlag, melyet a világtörténelemnek kell taposnia, fölszántania, megforgatnia. Amen. Én alázatosan várok, hiszek, bizom, de azért vágyódom, veni! veni!

Sziviképzés 1924. jun. 15. Ugy gondolom: terra creata, ut floribus tegatur (nem dudvával), aqua, ut limpida decurrat (nem sárosan), marmor, ut formam induat (nem hogy poorá legyen, törmelékké), organum, ut sonet... (nem hogy repedten por borítsa). Nos es a "cor", ez a terra, ez a fontos, ez a mamor, ez az organum????!!!

1923. Október 3. Három szó ragad meg az orációban De SS Sacramento: Deus, qui nobis sub Sacramento mirabili.... ita nos corpus et sanguinem sacri mysteri venerari ut redemptionis tuae fructum in nobis sentire mereamur. Ez a sora a vallásosságnak: mirari, venerari, sentire! Kezdet, folytatás, virágzás! Mirari, mint valami ujat, nagyot, meglepőt, soha meg nem szokhatót; venerari mély hallgatásban, elfogódottságban, megilletődöttségben, beszédes csöndben; hol a sejtelem, a homály, a nagy lepel beszél a végtelen Fölség közvetlenségében. Erre az öntudatra, ebbe az érzésbe beletalálni magunkat... Az az ő felelete: sentire! A praedilectio érdemtelen kiömlését csodáljuk. Deus mirabilis, Jesus mirabilis-Sacramentum mirabile - anima mirabilis, sors et vocatio mirabilis, Sacramenti gustatio mirabilis locus mirabilis, altare, templum. A forumon áll a templom: San Lorenzo in mirandis. Minden kat. lélek az Oltáriszentség előtt: anima in mirandis. Memoria mirabilium, a koncentrált csodálkozás, az Egyház kultusza az Oltáriszentség iránt.

1923. Október 4. Azt is gondlom, hogy minden titok, az incarnatio, a redemptio, a sacramentumok,

olyan titkok, mint a magvak. A szemnek ezek titkok - de milyenek- : ez a hajnalkamag, ez az őszi-rózsapihécske, ez a tulipánmag, nézem, forgatom, nem értem. De aztán a meleg, nedves földben s a napsugár rádióaktivitásában a titkok felpattannak. Hát a föld a lélek, s a napsugár a kegyelmes érzelem, s a valósága a titkoknak, a megtapasztalása az érzelem! Mirari, venerari, sentire!

4. É L E T S Z E N T S É G

1913. ápr. 2. "Mennyire érzem, hogy a papságnak nemcsak lelki hatalommal, hanem krisztusi erényeivel is kell ékeskednie. Ez a tátongó úr az egyéniségekben a hatalom és hivatás közt egyrészt az egyéni és a krisztusi élet közt, másrészt óriási veszedelmet rejt a kereszténységre nézve.

1882. júl. 6. A szent papok alázatosak szívéből; Isten elé csak alázat kíséretében állhatunk; ha alázatosak vagyunk, nagylelkűek, rettenhetetlenek, lelkesek, igazi reális célokra törekvők leszünk.

1882. júl. 17. Szent pap: mily szó! Pedig Uram az akarok lenni, a szó teljes értelmében; azt a szellemet akarom magamon teljesen kifejezni, azt mindenben feltüntetni; Krisztusnak papja vagyok.

1882. okt. 7. A papság az ima szellemével, s önfeláldozó, s önmegtágadó, lélekmentő és a világot gyűlölő szellemmel teljék el.

1882. aug. 29. Utálok a bünt, s mint hü pap megtáltatom.

1887. aug. 18. Az Ur Jézus kiválasztott és fölkent;

Ó mennyire vágyódom, hogy azon áldásdus hatalmat a lelkek üdvére fordítsam. Szépen misézni s a szentségeket ájtatosan kiszolgálni nem nehéz lesz is bennük erő, mert nem a mi cselekményeink: de ahol a mi cselekvényünk lép elő s az Isten csak concurrens, ahol a szubjektív gondolat külső alakja, a szó lép föl, ó, ott kell szentség, mely levonja az Isten segélyét. Akkor lesz hatásos a szó is, ha az Krisztus szava lesz, mint hatásos a szentség, mert Krisztus cselekvénye. Szentnek lenni, ez a valódi hatás forrása; áldozni, megtagadni, megvettetni!

- .. - .. - .. - .. -

A RAPID LELKISÉG KEGUELMJI FORRÁSAI

1. JÉZUS SZIVE

1885. Julius 6. Jézus szive az anyém! Több nem kell. Nem kell más tűzoszlop, más felhőoszlop, más tudomány, más kincs. Ó a végtelen, a nagylelkű, az isteni sziv az anyém! Ezt fogom tanulmányozni meditációimban, róla beszélek prédikációimban. Mily kedvesek e percek az Oltáriszentség előtt! az az adoráció, gratiarum actio, szentmise! Istenem, nincs bu, nincs bánat, nincs keserv, nincs csüggedés, mert Jézus van velom, mert misézem, mert adórálok, mert mindannyiszor hozzáfuthatok! Ó dilecte, adorate, anhelate! Éreztem s mondtam én azt Rómában klerikus koromban: hacsak misézhetek naponként, a többi jöhet, mehet, semmit sem tesz.

1886. Szeptember 17. Ó, ha lelkem minden érzete mélyen belefuródnék, ezer gyökeret bocsátana Jézus szivébe, mint a repkény a falon. Ó, ha szivna, szivna tiszta, hősi szellemet belőle, mint azok a vörös fenyők Almás fölött a néma, patakmosta völgyben; s ha minden érzelme illatoznék, mint azok lombja, és tükoszorus ágai s keresztjei. Minden fenyő keresztben végződik, onnan szabadul föl illata; midőn feljebb nő, új keresztet hajt s csupa keresztelkedő keresztből épül föl az az örökzöld, a télben is zöldelő, mintegy halhatatlan fa. Lelkem is ugy

nő: érzem azt édesen. Azért vonz oly ellenállhatatlanul a hatalmas s mégis oly gyengéden melá-
zó fenyő.

1886. Szeptember 25. Mélységes jelentése van a keresztképnek, melyet a hívő nép rétjei s szántó-
földjei közé ékel. Ha letérdel kövére az ember,
mintegy visszahangban hallja Jézus szivéről a ka-
páló, szántó nép nyögését, panaszát, fohászát, re-
ményeit, félelmét, szenvedését, örömét. Oly ékes-
szólóan folyik mindez össze a keresztben, s az a-
latta térdelő a kereszt jelentésében találja föl,
ami szivének jól esik. Elgondolja, mennyi szoron-
gó, mennyi bánatos, mennyi ártatlanul szenvedő lé-
lekbe sugárzott be már ez a kereszt itt; mennyi -
szer tűzött a fölfeszített lábaihoz mezei virágot
az, aki itt dolgozott, vagy erre tért utjában; tán
gyermek volt, s romlatlan szive sugta neki; tűzd
oda Jézusod sebéhez e virágot; sokat tett ő ér-
ted, mutasd, hogy szereted; tán ifju, tán haja -
don volt; ó, hogy virágoznék szivük egyszerű és
szerény és tiszta kellemben; tán kapás volt érdes,
ránκος kézzel, tán munkásasszony volt törődéssel,
tán egy vén anyóka, kinek szeme egyre a földre sze-
geződik, s hajtott nyakán nehezebb lesz egyre feje.

1886. December 24. Krisztus Szivet hozott a sze-
génységbe, a szenvedésbe, az alázatba. Sziv nél-
kül ezek türhetetlen állapotok. Csak ahol ez a
szent Sziv él, ott boldogító a szegénység, a szen-
vedés, az alázat is. S mit mondok, ott csakis ez
boldogít. Szeretlek, szeretlek, lelkem lelke; aka-
rok ezentul: 1. a meditációt pontosan megtartani,
2. önmegtágadást gyakran gyakorolni - főleg azt,
mely az emberek részéről akad elém, 3. az embere-
ket hön szeretni; a szegény, zsiros, piszkos, gu-
bancos embereket is, 4. a lelkiolvasmány. Ó, ak-
kor az örök szép való költészet fogja lelkemet he-
viteni; melynek lángja most is ég.... csak tudnék
szavakat hozzá!

1887. Augusztus 21. Ez az a boldogító béke, mely Jézus Szive sebéből árad éltető csermely gyanánt, virágos diadalkaput csókol utjában, cséveg az árnyas part tekervényei közt, mindenütt kering, mindenütt szökkik, nem erőszakos, nem buskomoly; csak vidám szava van, s nem fogy ki ajkán: reggel a hajnallal, éjjel a csillagos éggel, nappal a hozzá lehajló finom zöld, kék piros, szőke virágfejecskékkel elfecseg.

1889. Február 24. Ó, Istenem, ki a vak, ha nem a pap; ki az érzéketlen, ha nem a te szolgád, hogyha észre nem veszi a bünt. ha nem érzi Szent Szived forró leheletét, mely azon hevül és forr föl, hogy szeretné a halhatatlan lelkekeről letörülni, levenni. Sokat kell imádkozni a lelkekért, kik kezünk ügyébe esnek. kik szemünkbe tekintenek .

1894. Augusztus 5. Én az Ur Jézus tövískoszorus Szívét választottam magamnak címerül s eszményül. Itt tudok legjobban felmelegedni és könnybe lábadni. Kérem alázattal az Istent, hogy adja megismernem Jézus szent Szívét.

2. S Z Ū Z M Á R I A a/

1915. Február 1. Az én képem a Fra Filippo Lippi imádó Madonnája. Az erdőszélen a virágos gyepen fekszik az Istenadta gömbölyüségnek kopkája, a mi Urunk Jézus, az isteni gyermek; a két kezecskéje a szája körül, nem hogy szégyenkeznek, de gyönyörlődik, jól érzi magát s nem tudja, hogy mi lesz. S mellette a fenyőszálak, a piniák állnak őrt, no, meg egy pintyőke is érdeklődik s nem fél. Mert kérem, ez egy darab paradicsom; bűnnek nyoma sincsen; hol is volna, a bambino s a Madonna itt az emberiség! S még a patak is, még az is oly tiszta, hogy világít; bi-

zonyára az onnan jött, ahonnan az ősi Eufrát és Tigris, s oly jókedvű, hogy a másik oldalon föl-szalad a hegynek. Közel van ide az ég; s a nyílt égből lenéz a jó Isten; jaj le milyen jó, csak az arcába kell nézni. A Szentlélek meg akárcsak vad-galamb volna s a piniák közt volna a fészke. Az élet kegyelmét s a lélekenergiáit sugározza az édes, kis fűben-hempergőre. No, de az édesanya is tud róla, hogy mi ez itt, hogy ez a fia, de imádnia il-lik s a szive térdre hullatja. - Így van ez minden oltárnál, ahol a szentmiséáldozat folyik. A gyertyák akárcsak fehér piniák volnának, s már láng-juk a nyílt égbe világít. Ott, hogy e kezed is el-éri, már a nyílt eget láthatod, s az édes menyeci Atya néz le jcságos arccal arra a szent titokban, fehér corporálén hempergő kis jószágra, s a Szent-lélek kiárasztja energiáit, az örök szeretet su-garait, a legfőbb égnek csillagsugárzatát; s attól van itt élet, kellem, szépség, virág, illat, égbe-szökellő vizek, folyó patakok, s mély adorációban merült Madonna.

..... Ah, Uram, tele van a szomem fénnel s a lel-
kem ábránddal s pintyőkedállal s a pataksörgéssel
s piniák karcsuságával s gyepok selymével s a Madon-
na szerelmével.

1889. Április 9. A Szent Szüz az én hölgyem, én
vagyok szerelmese; az én urnóm, én vagyok szive vá-
lasztottja. Oly nemesen érzem magam, oly fönséges
fennkölttségben! Piros mint a vér, fehér mint a tej,
kodves, kellemes, mint az arcon egybefolyó vér és
tej. Oly bensőséges, és oly zsenge, gyengéd. Már
megdicsőült, távol minden érzékiségtől. -
Ez mind nem érzékiség, ez csak kép, hasonlat, mely
éleszti a hevülő gyengéd sziv szerelmét. Virgo gra-
tiosa, singularis, tenermirra, virentissima virgula!

Elm. 70. A kereszténységnek a Szent Szüz kölcsönöz
bájt, varázst, illatot. A betlehem-i barlangnak ő
a mécsese, a szent éjnek a legszebb csillaga, az ő

fohásza a legédesebb glória. Názáret nem lenne Jézus otthona, ha nincs az otthonnak édesanyja, s anyyala, a Golgota nem volna oly csodálatosan megrendítő, ha Jézus a keresztt mellé nem ülteti a gyöngyvirágot, melyet elsőnek hint meg vérével s ezt a rőzsát, mely odatapad és felfut a keresztfán s kínos érzésében kivirágzik. Praedilecta, primitiae amoris et praedilectionis divinae, sponsa ornata, porta clausa, hortus conclusus, Virgo vigilans. virágzó, elsőnek ébredő tavaszi ág, primogenita, Primula vernalis, tavaszi kankalin, szőkefejű, aranyglóriás virág. Ó, ami rajta tetszik: az a ragyogó szem, az a mosolygó ajk, az a kollem, az a báj- a páratlan Szüzön: az a szemérem, és mélybevonuló érzelem, az a lilimos homlok, az a rőzsás arc, az a biboros ajk.

b/

Elm. 80. A Szent Szüz lelke Isten gyönyörűségének kertje: paradisus. Isten legnagyobb dicsősége a teremtés és kegyelem világában Jézus után a Szent Szüz virágos lelke. Kincse és galambja, " elegantissima anima", szépségébe, mint keretbe foglalta magát a megtestesült Isten.

Elm. 82. Homlokán nem sötétlik az állatjegy árnyéka, ajkain az ártatlan szépség ömlik el, a lélek tüze és szemérme festi át arcát, pirja is mint a virág kellencé és bája. Mindenki végre is a szépség ideálja alá vonul, ott pihen meg. Mi végleg megpihenünk a Szent Szüz lábainál, az érintetlenség, bensőség, a tűz, az ihlet eszményénél. Szép lélek, tiszta sértetlen lélek csak erős lélek lehet, s az erős lélek örvendező lélek, koszoru van fején, ének hangzik ajkán.

Elm. 726. Mária engesztel: "midőn a király (Jézus) pihent, ez a nárdus (Mária) illatozott neki!" Sok engesztelő van ma is a világon. Mint ahogy az

éj harmattal megmossa s napsugárral letörli az erdőt, a mezőt: úgy a Jézust szerető lelkek égi imákkal s a résztvevő áhitat könnyeivel permetezik és mossák meg a bűnös világ utjait.

Elm. 83. Ez a mennyei asszony szépségbe öltözött, a napsugár az ő kendője. Ami fény, szín, vonal, rajz kerül ki a napsugárból virágra, madártollakra, lepkeszárnyakra, alkonyizzásra, víztükörözésre, opálra, gyémántra, ebből van szöve kendője. Benne pedig szívében rejlik a tüzes, isteni élet melege. Minden napsugaras s királyi rajta: szépsége, termete, koszoruja, hatalma. **Ő anyja** egyszermind a királyi nemzedékeknek s szellemüknek, **a szép szeretetnek.**

1888. szept. 16. Szűz Mária templomban. - Teszi negyedik fogadalmát: az áldozatot. Itt felavattatok, megerősítették valamennyi fogadalma. Itt kapja a lelket, a bájt, az illatot. Eddig virág volt: most kapja termékenységét. Eddig csak szép volt: most kapja kifejezését. Eddig fiatal, erőtlen volt: most kapja nyomatékát, eddig szeme tiszta fény volt, most kapja tüzét. - Minden fogadalom ennek szolgál! arra való, hogy áldozatos blkeket teremtsen. Az áldozat a szeretet mániája, nagy szeretet, mely magát elveszti.

c/

1880. okt. 19. A Boldogságos Szűz ott jó először említésbe, hol az irgalom és a kegyelem áramlik az emberre; azért simuljunk az Édesanyánkhoz, benne leljük örömünk okát, benne a hit titkait. -A Szűz oly alázatos, nem ismeretes, nem híres, egyszerű, senki nem törődik bele; látod, mire való a vágy tisztelet, becsülés után?

1885. dec. 8. A Boldogságos Szent Szűz megközelíthetetlen bájba és fönséges egyszerűségbe öl-

tözködött; lelkében az áhitat csodálatos aranyos levegője és rózsás illata; oly erős minden erőltetés nélkül, lába az érzékiség tengerén halad elmerülés nélkül; " mikép lesz ez, mert férfiut nem ismerek?" Szive gyönyörű szentély, nesztelenül és zavartalanul világít a hit és az erény sérthetetlen és igénytelen, de annál bájosabb, annál ragyogóbb világa.

1887. szept. 18. Ó édes, csendes merengésem, ábrándozásom, mély érzésem, forró lelkesülésem lelke, forrása, gyökere, édes, bánatos Szüzanya! Hogyha csak felfoghatnám, ami szivedet tölti, azt a kegyelmetes, azt a résztvevő, azt az olvadozó fájdalmat, melyet a kereszt alatt éreztél; annak minden árnyalatát, mely a teremtmény mély imádásából és hálájából és a teremtő szerelmes áldozatképessége megcsodálásából eredt - ez volt a mélységes, hódolatos, alázatos érzelem, mely az " Isten szolgálója " első disze!

1888. szept. 16. Mély bensőséggel írom e sorokat! Ma van a Szent Szüz hét fájdalmának ünnepe. Nagyon belehatódott lelkembe szeretete, gyöngédsége, fönsége. Litániába szedtem minden kedvességét. Szép lélek! Tiszta, szeplőtelen! Tavasz lehellete, árnyékos liget illata! Tündöklő lélek! Harmat arc! Érintetlen leholet! Liliomkehely! Szinekkel játszó gyöngy! Fátyolos, mély kellem! Ó, igazán elgondolom, ma mennyi szép, tiszta lélek ébred s emelkedik pihelve a Szent Szüz keblére, tisztább szívvvel, mint én, nagyobb egyszerűségben, szeplőtelenebb gondolatban, rózsásabb, üdébb ajakkal, nem profonált testtel, nagyobb áldozatok után, kolostorok izzó buzgalmában, nagy küzdelmekből kiemelkedett lemondással.

1911. aug. 15. A Szent Szüz vágya s elhalása a nagy szeretettől, az Istenbe átolvadó élet, átnyuló s átfolyó lélek - valahogy így halt meg! Amore languero, cupio dissolvi! ... Ez az érett lélek vágya:

a feloszlás; a megéréskor a mag kihull, nem kell csépelni; a jövő szép tavasznak méhébe vonzódik, odasiet! képelem, hogy angyal jön s köszönti: Ave et benedictus fructus ventris tui Jesus. S ez most nem jön, de téged vár; nem száll, de téged emel, s engem küld követségbe: én a megtestesülés angyala, készítettem az örök Ige utját, s én viszem s kísérem át a megtestesülés frigszkekrényét a több élet, a jobb élet után!

1920. dec. 8. Ó, édes Szent Szüzöm, fölséges jel az égen, örök szép nőiességben kifejezett duliája az Istennek, nagy, szép Istentisztelet, milyent a szeplőtelenység, a büntelenség, az érintetlenség tart! Ah, virágos szönyeg a földre lépő Isten lábai elé terítve.... ah, szentély, egyetlen a romok közt... ah, gyönyörű királyleány az általános prostitucióban ... ah, pacsirta a nagy némaságban.... s egyetlen édesanyai tejforrás a profonált s inficiált anyaság márvány keblén! Ó Szüzem, Királynőm! -

1922. okt. 1. Az áhitat Isten megérzése, az Isten közelségétől való megremegés, az áhitat elfogódás, ellágyulás, kinyujtózkodás, áhitozás.... Oly idegen, nem ismert csodavilág vándora, bűvös erdő járója vagyok. S aztán? Nézem az én misztikus rózsámat, szépségbe öltözve, kiöltözve; nézem a turris eburnea-t, a fölséges asszonyt s élő monstranciát; s nézem koronáit, szőke haja diadémait... Istenem, ájtatos vagyok.... elfogódott... Ide gyertek! Maga nekem áhitat, mondta valaki. Jaj, Ó, s Szent Szüz nekem áhitat, mondom én. S aztán olvasót mondani, jelenteni, hogy szemével nézni, a lelken át nézni.... világaival, szemével, fényeivel, érzelmeivel; nézni a szent evangéliumot, titkainkat: megtestesülést.... ünnepeinket ülni! A Szent Szüz a karácsony angyala... Aztán a Sarlós Szüz Mária, a hold sarlója az égen, s aki szép mint a hold, a hebroni emelkedésen; s aztán, aztán az a gyertyalángok

hosszu láncába foglalt Gyertyaszentelő Boldogaszony Szüz Mária! Ki tudja ezt fölérteni? Nem lehet fölérteni, de szeretni és festeni és énekelni lehet. Én is festő vagyok; ideáломot festem, az én turris eburnea-mat; szeretem és nézem és festem, mikor az olvasót mondom. Csak őt festem minden ruhájában, kosztümjében, foglalkozásában, föllépésében; imája közben s elragadtatásában, mikor először hallotta az égi melódiát: Ave Maria; mikor a názáreti ház eresze alatt s az ajtóban áll s mikor tesz-vesz, s kipirodlik s fényeket vet szemé. S akkor is, mikor Jézust szolgálja, dajkálja.. kíséri első csodájában s végső menetében. S akkor is, mikor a föltámadott átöleli őt, s mikor elbucszik harmadszor. Először bucsuzott Názáretben, mikor apostolnak indult, azután Zöldcsütörtökön, mikor áldozatnak indult, s végül mikor fölment, s a magasból mégegyszer lenézett a föld legszebb virágjára, az igazi Margaritára, anyjára. Hát csak úgy nézek s festek s pihegek s szeretek s éldegélek. Minden szín beszédes és mézédés, s minden vonás a szépség dalát zsongja ... Ave Maria... gratiosa, Domini sponsa.... Mater nostra! Succurre, ora, adjuva, leva, gratifica, salva! salve!

3. E G Y H Á Z

Elm. 300. Az Anyaszentegyház a mi fészünk, itt pihenünk. Ha a világban repkedünk is s élelem után szétnézünk, szivünk mégis idetér, itt van itthon. Minden szépen kialakult lélek egy-egy hajtása és ága az Egyháznak s mindegyik vonz sok más lelket, úgy-hogy mondhatjuk, hogy ez ágakon laknak s pihennek a lelkek. Apológiáknál vonzóbb, édesebb egy-egy szép, szent lélek.

Elm. 343. Az Egyház nem vénül, komolyodik, de min-

dig szép. A primiciáns miséje olyan, mint szent Pál, vagy szent János hűsége s a kolduló barát fölloldozásában szent Péter hatalmára ismerek.

4. S Z E N T E K

Elm. 672. Vannak különböző énekei az Istennek; minden virág, cserje, csillám, hullám, egy-egy dala, de a szentek az ő győzelmi énekei! Ha reájuk gondolok, úgy érzem magam, mintha magas, csendes hegy-csucsokon járnék.

Elm. 673. A szentek azért magasak, mert mélyek. Mély erők emelik ki a hegyeket is. Tűz és tenger mélye az ő bölcsőjük. Ne féljünk hát a mélységtől, az önmagábatéréstől, "evezz ki a mélyre". Lelked a mélység, ha az sekély, akkor neked az Isten sem mély.

Elm. 668. Mondják, hogy ez bánatos élet, hogy nem szereti a virágos földet, a kék eget, az illatos rózsát, a csillámló márványt, hogy nem mosolyog, s halállal álmodik. Ellenkezőleg, szeretete ezeken tülterjed... mélyebben szállt le s az örök élet Credójának sirályszárnyain emelkedik föl.

Elm. 671. Gyönyörű lelkek, az eleven Te Deum laudamus; nem ajakkal énekelnek, himnuszuk életük, a legszebb, a legédesebb harmónia, Isten dicsősége ragyog fel rajtuk, nem napfény, hanem erény. Illatos lelkek: rosa et lilium a viráguk; tiszta magaslatokon laknak, erdők leheletéből élnek. Velük hitben, érzelemben, erényben összeforrunk: cor unum et anima una. Példájuk kincsünk, kegyelmük erőnk, segítségük bizalmunk.

5. "E L M É L K E D É S

1881. aug. 13. A meditációban kérnünk kell mely alázattal és másodszer föl buzditani önmagunkat. Ez a mi kemencénk, arra való, hogy melegedjünk.

1881. okt. 24. Az ima emberének kell lennem és belső életet élnem, hogy Jézus érzelmeit magamra öltsem és haldokló érzelmeivel áldozzak.

1883. ápr. 1. Az ember ereje önmagában van az isteni kegyelemmel. A súlypont belül fekszik. Ha kihajlik elvész az. A súlypont a megfontolás, a jellem, a meditáció, az imaszellemben fekszik. Ez mind a szív bensejében van. Itt keresd s őrizd: addig jól állasz, különben bukol.

Elm. 353. A Táboron mutatta be lelkének felemelkedését, "ascensus in Deum".: szellemi munkára tanítja az embert, mellyel világ, idő, nyomor, mulandóság s gyöngeség fölé emelkedik. Munkára, mellyel fölszabadítja szívét, hogy ne tapadjon a göröngyhöz; munkára, mellyel ruganyosnak őrzi meg lelkét, reakcióban a rossz ellen, bánatban is életvidoran és erősen; munkára, mellyel törekvésben, vágyban küzdelemben elnyujthatja s kifeszítheti. Ez a munka az imádság.

Elm. 356. Rozsdás a kard, nem alkalmas győzelmes harcokra, gyöngye a lélek, azért nem tudja az Isten erejét kellőleg érvényesíteni a világban. - Kettő kell: Imádság Istennel szemben, hogy töltekezsem vele és önmegtagadás és bőjt, hogy tudjak kivetközni magamból és a világból.

1920. jun. 2. Az áhitat meleg bensőséges hódolat, imádás, odaadás a legigénytelenebb közvetlenségben.. Az áhitat a Főlség tiszteletével teljes, de amelyet a meghittség, a barátság, a bizalom fölszív; imádás,

mely szeretetben és ölelésben virágzik ki; hit, mely meleggé, erő, mely életté s örömmé változik.

1924.máj.31. Mi a kontempláció? Quid stasis aspicientes s folytathatjuk, admirantes, suspensi, attoniti, delectati, exstati, egy más világot nézve, abba elmerülve, azt csodálva... világot, csillagosat, lilimerdőt, olivzöld fényeset, tavaszi bükkzöldön aranyosat. Világot, nagyot, mélyet... Minden bokor Mária csipkebokra lesz, s a fáktól, törzsekből misztikusan ezer levél finomságában reszkető élet... S a hegyek... Ah, a hegyek... S a tenger? Ah, a színek, tükrözések s a fények sima tánca... Ah, ezek a lejtések, ezek a mosolyok, kigyulások s elzsongások!

1924. dec.2. A fölség tisztelétén fordul a lélek egészséges vallásossága és ahitata... Ugy elszáradok s oly kicsi leszek s ez érzésem az albám s a tunikám s a stólám, s e gondolatok lángjelek s cikkázó fények. Ah, öröklámpája az Istenségnek, sötétség, sötétségek éjszakája - mit csináljon a kis szentjános-bogárka itt, mit csináljon? Ah, viselkedjék stilszerűen, s ahol az éjszakák a gyertyák s a sötétségek a napsugarak, oltsa kis lámpáját s ne akarjon tudni s látni, hisz nem bír vele, hanem tiszteljen, imádjon, hódoljon. Nem való ide szem s látás, rossz helyen applikálnók az abtrakciókat, ide az élet, a lét, a mélység, a végtelenség megérzése kell. S ne szóljon, ne neszseljen, ne csikorogjon s ne morogjon s ne nyögjön ott, ahol a silentium az Istentisztelet orgonája.

Érted ezt a stilst? Ugy-e, hogy más világ? Alles Vergängliche ist nur ein Gleichnis.... Jelek... világosság...sötétség....

Elm.601. M.Magdolnáról. Ah, ennek szíve van! Mások is sürgölődnek a sir körül, Péter is, János is, de ez az egy itt gyökeret ver és néz és sir és félrebeszél. - Az intuición s az érzelmi mélység a tettek forrása, az okoskodás pedig a tett halála.

Elm. 565. Ime mily "mételyes" lesz szeretete !
A léleknek is van infekciója. Keresztje alatt ta-
nult sirni Péter, töviskoszorujától nem nyugszik
Pál, míg vérharmatos borostyánnal nem koszoruzza
meg önfejét az osztiaiuton, Magdolna nyomában a
Golgota szikláin bugnak s raknak fészket az iste-
ni jegyes galambjai! S ki ad nekem is könnyet,
hogy sirjak éjjel-nappal, hogy Jézusomat s magamat
sirassam.

6. L E L K I G Y A K O R L A T

1888. jul. 11. Ecce nos reliquimus omnia! Ki hagy
el mindent? Aki meghal. Borzasztó, kegyetlen vá-
lás! csontokig-velőkgig. Krisztusért így kell vál-
ni, de szeretetből. A papokat buzdítani kell exer-
ziciumok megtartására.

Aug. 1. Exerciciumokat ajánlani papjainknak; ó
szegény papok, mennyit kell értük imádkoznunk.

1889. jul. 30. Most fejeztem be szentgyakorlatai-
mat. Nincs sehol annyi mélység és bensőség mint
itt; a ezek formális óvszer az ellapulás, s a mo-
dern felületesség ellen.

1894. aug. 2. Ma megint fölbugyogott bennem az exer-
zicium quintesszenciája; vágy a szentség után;
minden egyéb csak eltérés. Ezt a gondolatot a szí-
vembe égetem, s a többit csak úgy tartom, mint
rostját az ő szöveteinek. A többi mind csak gyap-
ju minta, de a szövet, a posztó az a szentség, és
én vagyok fonója is, szövője is.

1891. aug. 7. Ó, Istenem, tedd gyengéddé szívemet;
lám, hisz a vén gumóstőkén is hogy kicsordul a
nedv: úgy legyen az én szívem is; gyengéd, s lebben-
ien el rajta a buzgalom és indulat pirja? piruljon,

halványodjék; izzék és lankadjon, - mindezt szeretetből. Köszönöm Jézusom, már az első napon e világos ismeretet; tenni mindent Isten nagyobb dicsőségére! folyton és soha pihenni! Hol lehet jól tenni és hogyan? ajánlani fűnek-fának a lelkigyakorlatokat: . . .

1905.dec.14. Konszekrációm lelkigyakorlati kegyelmé a mély átérzése Krisztusnak, adventi vágy, szinte vihar utána, s édes birtoklása. E vágy s vihar, mely végig borzong lelkemen, mely megráz s megrendít, mely a tespedést elüzi, a tiedeur-t, kigyujtja lánggá a pislogó szikrát, lángtengerré a lobbanó tüzet, s azzal tisztít, izzít, a poklot akarja tisztára égetni, a profanált vagy blazirt sziveket. Sok dolga van, míg a salakot kiveszi, míg annak az öntudatlan kinnak, mely a jobb után a lelket ismeretlenül gyötri, értelmes szolgájává, erősarcu Herkulesévé válik. Lelkigyakorlat által lesznek majd nekünk is papjaink, igazi jellemek s nem bérencok, így lesz nekünk is egyházunk, mely a lelkek anyja s nem a pártok ütött-kopott szolgáló leánya ÖM VIII,261

Vannak (papok) kitünőbbek is. De vannak, kikben nincs vér, csak víz - nincs velő, csak higany - nincs agy, hanem csak szivacs, mely váladékot csepegetett s nem lövel szikrákat - nincs szív, hanem tapló, mely tüzet fog ugyan.... csak olyan tűz az, mellyel pipára szokás gyujtani
u.o. 273

- .. - .. - .. - .. - .. -

P A P J E R É N Y E K

T E S T V É R I S Z E R E T E T

Necesse omni est, ut in clero **adhaesio-**
nis et concordiae sensus foveantur et omnes vi-
cissim se adiuvent. (1907.)

A kerület papságának ajánlom a testvéri
szeretetet s azt, hogy álljanak ellen a kesernyés,
idegeskedő, azután az ingerült s érzékenykedő tér-
foglalásának - in omnibus caritas.

Végül annak az óhajnak adok kifejezést, hogy
a tisztelendő lelkész urak, mind egytől-egyik test-
véries összetartásban dolgozzanak és ne legyen köz-
tük egy sem, aki csak passive viselkedik s kinek
pásztorokodása a türelemre s nem ellenkezésre szo-
ritkozik. (1908.)

Nagyon dicsérem azt is, hogy a papi s
krisztusi szellemet a bajtársi és testvéri szere-
tetet ápolják egymásban és egymás iránt s hogy gyü-
léseikben a lelki életnek is tápot adnak. Ez irány-
ban haladva, remélem, hogy kerületükben a lelkészi
kar, mint jólszervezett osztály fog kialakulni,
melynek a társadalmi életben is tekintélye és sulya
lesz. (1918.)

Rendkívül jó benyomást vettem az Esperes
ur felszólításából s azt igen-igen helyeslem. Kár,
hogy a testvéri szeretet áldásait bőségesebben nem
élvezzük, magános életünk nagy vigaszát találónak

meg benne. (1906.)

T I S Z T A S Á G

1882.nov.15. Én tiszta akarok lenni gondolataimban és érzelmeimben; arra indit az alba, arra a corporale, arra némely átszellemült, tiszta, anyagi tekintet.

1882.dec.13. Apostoli szellem, testnek, kényelemnek, emberi tekintetnek, mások lenyomó példájának leküzdése. Az apostoli szellem előretör, romoknak nézi az ember dolgait, él benne az eszme, lángol, sugárzik, sziporkázik, villan és villog.

1912. jun. 5. Jaj, de kinos látni a papok bukását s hanyatthomlok rohanását a nő után. A világiak keményen megítélik. Azt várnák, hogy a papoknál ez a pont ne számítson s ha látják, hogy éppen ezen a légyvesztőn mennek tönkre, nagy kiábrándulás és közöny fogja el őket az egyház iránt .

1888. febr. 23. Hogy sokan a buzgón kezdett életet nem folytatják, annak oka az önmegtagadás félbenhagyása. Nem lehet az evangélium szellemét birni önmegtagadás gyakorlata nélkül. Hány szép ifju lélek korhad el később a papi pályán, mert nem gyakorol alázatot, nem szentséglátogatást, érzékfékezést, gyakori gyónásra nem jár, röpimáktól elszokik, a bünt intani megszünik és az édes affektálást, mely a szeretet jellege. Azért kell mindenkít ahhoz szoktatni, hogy Krisztus keresztjét saját szenvedésében megszeresse!

1882. November 17. Jézus fölvette alázatból a szenvedő testet, szeretettel nyomorult lenni, hogy alázatos lehessen: örülök, hogy gyöngye vagyok, mert alázatos lehetek. Látod milyen kincs és gyöngy, mit a világ tapos és fél. Dominus vobiscum!

1883. Julius 6. A Szent papok alázatosak szívük mélyéből, Isten elé csak az alázat kíséretében állhatunk. Ha alázatosak vagyunk, nagylelkűek, rettenthetetlenek, lelkesek, igazi reális célokra törekvők leszünk. Minden más foltozás és torz alak.

1883. Szeptember 18. Forrón szeretni az Istent, vagyis tenni mindenben szent akarátát. Én germanikus vagyok, az első, amiben kimutassam ezen jogcímen lekötöztetett szeretetemet, az Isten akarátának hű teljesítése legyen.

1883. október 28. Szeretni kell, ha érteni akarunk. Miért? A szeretet kitágítja a leket, szellemesebbé, élesebbé, behatóbbá teszi. Aki szeret, az ért, annak szemei megnyílnak, azt nem körüli el a dolog jó oldala, érzékkel bír, észrevesz.

1884. Junius 3. Jézus táborából való vagyok. Az alázat, a megvetés, a szegénység háromszínű lobobója.... a legnagyobb revolúció és a leggyóztesebb mozgalom e tricolor alatt indult meg. Dux generalis Christus Dominus. A harc mezején állunk, velünk szemben a tábor : a pénz, a tisztlet, a góg. Krisztus ereje a szegénység, a megvetés, az alázat. Anélkül nincs értellem. Próbáld meg és tapasztalod. A többi fuserozás.

1885. Május 1. Örülök, ha valamit szenvedhetek. Lelkem átszellemül, a szívem ruganyossá válik. Minden szenvedésemet gyöngy gyanánt rejtek el lelkemben. A szenvedés az alázat és bölcsesség iskolája, hatalmas faltörő az önzés kínai fala ellen. Szüzanyámtól fogadom a szenvedést és hálásan csókolva kezét kérem.

1885. November 8. Ó, Istenem, szívemen ismét átnyilatalt a vágy, az ébredés érzete. Szentnek lenni, kell! Különösen: 1. minden, ami a hitre és az üdvre vonatkozik, nagyra tartok, ezen dolgokban határozott, kemény, szurós, hegyes leszek, 2. ami mások üdvét illeti: nagyon buzgó és szemes, 3. ami engemet il-

let, penitens, szelid, alázatos, szellemes. Jól imádkozni, meditálni, ébernek lenni.

1886. Március 7. Fülemben cseng prédikációim egyik helye a szegénységről: "Jézusom, ki Betlehemben szalmán feküdtél, ime én is szalmán fekszem, ki ott szalmán feküdtél, szeretetből értem, ime én is szalmán fekszem, szeretetből értem. Ki a keresztfára elterültél szeretetből értem add, hogy én is elterüljek itt szeretetből, türelemben. Az Isten végtelen fönsége és szerelme a földi kicsinység pályáiban s a nyomoruság szenvedéseiben zárva!

1886. Julius 10. Szóljalni akarok lehetetlen másokat erényekben nevelni, ha azokat a nevelő nem gyakorolja. Mert a gyakorlat étellel jár, ez pedig érzéssel.

1886. Október 21. Ó, szívennek egyetlen, gyengéd és szellemes, teremtő és vajudó érzelme: Istenszeretet, ó virágozzál föl valamennyi érzésem és érzékem rostjából. Élet kell nekem; nem öröm, de élettelj. Ha fájdalom, sebj, Ó, hiszen a fájdalom, mint sziklafuró feneketlen mélységből vizsugarat szökeltet.

1887. Február 17. Édes Jézusom, forrón szeretlek. Ne hagyj szűk körben ellapulni, hanem mindig nagyra, tágra, magasra törni.

1887. Április 2. Élénk, szoros összeköttetés az egyházzal, érzelmei-, gondolati-, kenetessége-, bensőségével - ez kell a papba; különben massa iners. Jobban hisznek az ellennek, mint a katolikus lapnak, s mély benyomást tesz rájuk, amit azok irnak.

1887. Julius 5. Jézusom az én szerelmem! Ugy szeretem őt, oly tisztán, oly ártatlanul, hogy édes méz, s langy illat tölti el mintegy kobletet. Kitágul szívem, de nem erőlködve, nem, hanem vágyai kedvében, természetes kedvesen, mint a virág kelyhe.

Ugy szeretem őt, hogy tiszta és alázatos kívánok lenni vérem árán: Ó, mikor az a lépcső, mely szenteséges Szive lángsebéhez vezet! - Mint az édesanyában a szerelem éltető-tejforrást fakaszt szive gyümölcsének: úgy az isteni szeretet a küzdelmes bajvívásban és szenvedésben, a kegyelem s az irgalom forrását fakasztja - tán nagyon sok lélek számára. Legyünk anyák, a szerelem felfogói és gyümölcsötetői.

1887. Augusztus 22. Rábizás az isteni gondviselésre, készséges engedelmesség, megindulás az Isten akarátán - ime erények, melyekhez gyermeki kedély, egyszerű hit kell.

1887. Október. 15. Semmit sem várni, nem kívánni, pénzt nem keresni, semmi cifraságot, semmi zszusát; csak egyet: Jézusom édes szellemét.

Október 23. Ó, édes Jézusom, boldogok a tiszta-szívűek, vagyis telik, egészen csordultig. Az Úr kegye telíti, nincs semmi ür, a gondolat is teli, nem pöfeteg gomba. Én is szent melázással vágyom ezután. Ó, szivtisztaság, érintetlen báj, rezgő zománc, lehelet, harmat, ó honnan vegyelek?

Október 30. Főlszentelésem 6. évfordulója. Borus, ködös a nap, de verőfényes, szinpompás lelkemben. E napokban érzem a kegyelem erőfeszülését, mely sürget és szorit, hogy buzgó legyek; főleg az Úr Jézus iránt, az Oltáriszentségben. S kitépném szívemet, letenném az oltárra tűznek.

1889. Julius 15. Csak az istenszeretet melegével lehet hatni és alkotni; tehát inkább azt mondjuk: minél nagyobb tüzet, minél több kigyulladó lelket a kolostorokban, hogy aztán a világ könnyebben melegedjék.

1889. Julius 26. Tiszta akarok lenni szent Pál szava szerint: elegit nos Deus, ut essemus sancti et immaculati in conspectu eius. Következőleg mind-

három concupiscentiát legmélyebb gyökerében utálok és üldözöm - édes Jézusom, első szerelmem félénk gyöngédségével, méltatlanságom szégyenpirjával kívánok hozzád lépni; mindennap oltárodhoz.

1890. Április 22. A tisztaság, a szüzesség védangyala az eucharisztának, őrszellem az oltároknak a lilium cimere valamennyi áldozatos műnek.

1890. Julius 7. mindenre a föld hátán kész vagyok, szívem repes áldozatok után Isten dicsőségére, szeretnék tűzszlop lenni az Isten szeretetben.

1894. Augusztus 4. Kiváló figyelemre méltattam a két íslőről való meditációt. Az apostoli szellem jellegei vannak ott ki omborítva, a szegénység s a megvetés szomjazása. Őn, aki papokat csak itt moritsem eszméimet és színeimet. - Ime itt az én régi ideám : szegényen és megvetetten a világtól nem ismerve, esetleg félre ismerve: ez a dologrendje az apostoli férfiuban.

1899. Augusztus 30. A fődolog megtudni, mi az a "vita vera"? Úgy élni, mint Krisztus Urunk. Szív-tisztaságban és a szegénységben megvettetésben (penitencia, szeretet, önfeláldozás, bátorság, nagylelkűség, buzgóság) való hozzá-hasonulás.

1914. Március 1. Mért mássza meg lelkünket mindenféle hernyó és csipdesi kellemetlenkedő szunyog, azok a kétkedő, aggodó gondolatok, a gyöngeségnek reflexei? Miért nem vágunk neki, s hagyjuk szétcsipkedni és szétcsipetezni lelkünket skrupulusokkal, reflexiokkal, a tehetetlenség és bátortalanság fatyuhajtásaival? Igen, bátor, erős szeretettel szeretni, egész odaadással ex toto corde et anima, viribus!

Moralis csak ott van igazi, ahol ilyen lélekegész -

ség, integritás van.

1914. Április 18. Én csak Te akarok lenni, Te, ki vagy tőké, forráson, napsugaram, pálmám, Üdvöztöm: kinék vérét iszom, kinék áldozata, annak tüze, ritmusa bennem vibrál, én örök alkotóm!

1914. Junius 1. Nincs a léleknek oly reneszánszos kutfeje, mint a szeretet heve. Az élet, s az ének, s az öröm s a boldogság a szivből fakad. Olyan "duzzogó", mint az a hatalmas forrás Iskaszent-györgyön, duzzog, buzog és árad. S oly friss, mint a tavasz s oly meleg, mint az élet, mint a vér. Ah, szent communic Te vagy az én ifjúságom, tüzem s gerjedelmem, te vagy erjedésem, tisztulásom; benned s általad ifjulok s tisztulok meg!

S Z E N T L É L E K

1922. December 6. Édes Lelkem, nekem az egész világ csak forgács és aprózott fa, az életben a munkám aprózott fa szépen felrakva, de Te vagy a lángom. Édes lángom, én tűzimádó vagyok, Téged imádlak "fons vivus... ignis... ignis!" Jézus vére is tűz, a láva, folyékony tűz, égő folyó, de hát a tűz benne te vagy, mint lelkiség és szeretet. Édes lángom, tüzem! Gyujts meg, égjek, hová, izzásom sugározzék belém és belőlem. Édes galambom, tudod, hogy mi most az élvezetem? Az, hogy csókolódzom Jézusommal, oly édes, s tisztelettől átítatott csókkal: akkor, amikor a szentkelyhet iszom, az a lágy kis hullám, mely onnan felém nyulik, édes puha ajk..... illatos ajk..... minden fűszeres illat és mámor van benne.

1925. Julius 19. Jézus Szive: szimbólum, Istenalkotta relief. Én is úgy állok itt, mint szent Pál: tremens ac stupens... ez is olyan, mint a Betlehem és a Kereszt. A XVII. sz-ban való

mevlátás! Ez a mevlátó, Szent Margit is "tre-
mens ac stupens!" s mi is....! Itt tövisek kö-
zé kerül, s sebes lett a szív! a szeretet ! Ime
a lángok a csipkebokor erdejében....

+ + + + +
+ + +
+

Prohászka pályája

- 1858 október 10-én született Nyitrán
1867-75 középiskolai tanulmányait a losonci kálvini-
nista gimnáziumban, a nyitrai piaristáknál,
a kalocsai jezsuitáknál és az
esztergomi küsszemináriumban végzi.
1875 október 31-én a Germanicum növendéke lesz
1881 október 30 papszentelése
1882 a Magyar Sion munkatársa
1884 morális és pastorális-tanár az esztergomi
szemináriumban
1888 dogmatanár Esztergomban
1890 kispapok sirituálisa
1892 megjelenik első könyve: "Isten és a világ "
1894-től kezdve rendszeresen ad papi lelkipályakor-
latokat
1904 egyetemi tanár Budapesten
1905 december 15-én püspökké nevezik ki és decem-
ber 21-én személyesen szenteli fel X.szent
Pius pápa. Karácsonykor vonul be Székesfehé-
várra
1909 a Magyar Tudományos Akadémia tagja
1911 júniusában indexre kerül három munkája:
Az intellektualizmus tulhajtásai,
A modern katolicizmus,
Az Egyházi Közlöny egy cikke
1916 óta erősen agítál a nagybirtok felosztása
mellett a harctérről hazatértek javára
1920-1922 .Nemzetgyűlés tagja
1927 április 2. halála az egyetemi templomban ka-
pott agyvérzése után a központi szeminárium-
ban.

- . . - . . -

Prohászka Összegyűjtött Munkái:

1. Isten és világ (Esztergom 1892)
Missziós levelek
2. Keresztény bűnbánat és bűnbocsánat
3. Föld és ég I
4. Föld és ég II
5. Diadalmas világnézet
6. Elmélkedések az evangéliumról I
7. Elmélkedések az evangéliumról II
Élő vizek forrása
8. Magasságok felé
9. Világosság a sötétségben
10. Korunk lelke
11. Kultura és terror. A társadalmi kérdés
12. Ünnepnapok
13. Élet igéi I
14. Az elme utján
15. Hit és ész
16. Utak és állomások
17. Élet igéi II
18. Élet igéi III
19. Új elmélkedések
20. Az Ur hazáért
21. Az igazság napszámában
22. Iránytű
23. Soliloquía I
24. Soliloquia II. Élet kenyere
25. Sion hegyén

Kiegészítés :Az előző oldal második bekezdéséhez: és az esztergomi kisszeminariumban.

PROHÁSZKÁRÓL SZÓLÓ TANULMÁNYOK

- Schütz Antal: Prohászka pályája, ÖM 25 k. 1-125
és külön is Bp 1929
- Horváth Sándor. O.P.: A Szentlélek hárfája (a misz-
tikusról)
- Sik Sándor: Gárdonyi-Ady-Prohászka, (az íróról)
- Szekfü Gyula: Három nemzedék
- Pethő Sándor: Viharos emberöltő (Pr.tört.hivatása)
- Varga László SJ. Prohászka küldetése, Kat. Szemle
10 (1958) 97-101
- Belon Gellért: Az evangéliumi ember, Vigilia 24
(1959) 14-22

+ + + + +
+ + + +

PROHÁSZKA ÜNNEPSÉGEK MÁGYARORSZÁGON : - - - -

- SZÉKESFEHÉRVÁROTT : okt 10-én, születése századik
évfordulóján,
- GYŐRBEN : okt. 21.-én. A Szeminárium nő-
vendékei rendezték,
- SZEGED: Az egyházmegye-közi Szeminárium
növendékei rendezték.
- BAJA: város egyházközsége három na-
pos ünnepséggel emlékezett meg
Prohászkaról.

- . . - . . - . . - . . -

S I K S Á N D O R

a nagy magyar papköltő 70 éves

A nagyvilágban szétszórt magyar paptestvérei e kis Lap soraiban emlékeznek róla, köszönik Őt:

A XX.-ik század magyar élete alig képzelhető el a kegyesrendi Atya neve, alakja nélkül.

A Trianon utáni nehéz, csüggeteg években, mikor mint kisfiuknasiroztunk a cserkészcsapatokban, ő adta ajkunkra a biztató szót: Fiuk fel a fejjel..... A táborokban az ő Himnusz-fordítását énekelve tértünk nyugovóra és reggel a "Ragyogva fénylik már a nap" éneklése után kezdtük a munkát. A magyar cserkész mozgalom egyik fő szervezője és mindvégig lelkes irányítója.

Az ország minden iskolájából A Sik-Schütz imakönyvvel mentek templomba a diákok, s talán nem egy közülünk ezt forgatva hallotta meg először az Ur Jézus hívó szavát.

1889 január 20-án született Budapesten. Első verseit még mint egyetemi hallgató és piarista kispap írta. A katolikus lira Prohászka püspök lélekfelrázó működése nyomán ekkor születik újjá és ő ennek az új katolikus lirának egyik fő képviselője lesz. Lelke tele van Isten és emberszeretettel s versei ennek vetületei. 1911-től 1930-ig tanár a budapesti piarista gimnáziumban. Itt jelennek meg első versei Sik Sándor költeményei... (1916) 1930-tól a magyar irodalom tanár a szegedi Egyetemen. Együtt dolgozik Harmat Arturral és egységesítik a templomi énekek szövegét és dallamát.

A héber eredetit követve lefordítja az ószövetségi zsoltárokat. (Zsoltároskönyv 1923, ujonnan átdolgozva 1955.)

Egyéb művei: Csend (1924), Sarlós Boldogasszony (1928), Fekete Kenyér (1931), Magányos Virrasztó (1937), Az Isten Fiatal (1940), Összes sersei (1941). Kiváló himnuszfordításai a háboru alatt jelentek meg.

Mint esztétikus jelentős irodalomtörténeti portrékat írt Zrinyi Miklósról, Pázmány Péterről, Gárdonyi-, Ady-, Prohászkaról.

Szent István drámája a Nemzeti Színház színpadán bizonyította be színpadi képességeit. Zrinyi Miklósról szintén írt igen sikerült színpadi művet. De kiváló "Bábel tornya" misztériumjátéka is.

Háromkötetes Esztétikája a magyar és világirodalom ezredéveinek summázása.

Sik Sándor a kötelességteljesítés és áldozat embere is. Vállalt minden feladatot, amit Egyháza és hazája érdekében vállalnia kellett, a mai nehéz időkben így állott a piarista rendtartomány élére. Ő a 25-ik évfolyamban megjelenő Vigilia felelős szerkesztője is.

A jövőért aggóató magyar szív sokszor fel-felzokog költeményeiben. Álljon itt befejezésül egyik verse, amely ma is a mi zokogásunk:

Koldusboton, törött mankón
Jövünk bucsut járni.
Szűznáriás magyaroknak
Kopott unokái.
Éjfél van a Duna táján.
Magyaroknak éjszakáján
Nincs más, ki virrasszon.
Baráttalan, testvértelen,
Hozzád ver a veszedelem,
Boldogságos Asszony!

(Az Andocsi Máriához)
Marosi László

A Z O T T H O N I A K M E G S E G I T É S E

A köningsteini kongresszuson Dr. Paulay Károly O.Pr. számolt be a magyarországi segélyakcióról.

Az Opera Pontificia elnöke személyesen intézte a küldemények lebonyolítását, 1956 december 1-től 1957 július 1-ig 300 vagon ment haza. 1957 július 1-től darabáru küldemények formájában. Főbb tételek; 8000 pár cipő, 1000 férfi öltöny és ruha, 520 miseruha és kelyhek. 20.000 Szentírás, 80.000 Hozsanna, 50.000 katekizmus, 27 kerékpárt sikerült szerezni lelkészek részére.

Ujabbán a darabáruküldés csak előzetes beviteli engedély alapján lehetséges. Autók, motor-kerékpárok részére is.

Magyarnyelvű hittankönyvet, imakönyvet, Szentírást ujabbán nem engednek be. Ezek otthoni előállítását kell elősegítenünk papirküldés által.

Használt-ruha akció.

Privát személy küldhet privát személynek. N.C.W.C., Katolikus Liga és egyéb uton is megsegítés. Menjen is! De fontos a koordinálás. Az összes európai komiték a bécsi irodának küldjék el a rászorulóknak címét. Wien IX. Wahringerstr 22 III. Caritas Internationalis.

A helyes mérték a rászorultság nem a baráti kör vagy ismeretség. Sokgyermekes családok, egyedül álló öregek legyenek előnyben.

Papi segélyezésnél elsősorba a tanya-világban, diaszporában, nehéz terepen működők jöj-

jenek számításba.

Gyógyszerakciónál az életveszélyes megbetegedéseken és Magyarországon nem kapható gyógyszereken legyen a hangsúly. Így: Gyermekbénulás, TBC. Halálkészülék, járókészülék.

Élelmiszert a magas vám miatt nem érdekes küldeni.

Nem lehet küldeni, mert nem kapják meg: Hitoktatáshoz filmeket, diapozitívokat. Vallásos könyv, szentképek szintén nem mennek. Legfeljebb csomagban egy-egy darab megy el belőlük.

A használt-ruha-akció lebonyolításánál különösen szép és áldozatos munkát végez P. Dittrich Imre Klagenfurtban.

+ + + + +

A Magyar Papi Egység kiadására 1959 - ben adományokat voltak szívesek küldeni: Anisich Jenő, P. Rafael Marschall, Kern Károly dr., Szigeti József, P. Kovách Angelus, Csáky Antal dr., Vajda Ferenc, P. Király Kelemen O F M., Halasi Imre, Török Jenő dr., Viglas M. Gyula, Dobos E. SJC., a Canisianum magyar kispapjai, P. Leppich S.J.

Amikor hálás köszönetet mondunk a küldött adományokért egyben kérjük a paptestvérek további szeretetteljes támogatását. Csak a saját erőnkre támaszkodhatunk. Más anyagi forrásunk nincs.

A jelen Prohászka szám megjelenését az itt felsoroltak adományai tették lehetővé.

- . - . - . - . -

H I R E K

1958 december 19-én tartották Grácban a gráci és karintiai magyar papok negyedévi rekollekciójukat P. Lösch István lazarista atya vezetésével .

Az ausztriai magyar papok évi rekollekciója 1959 február 25-27-ig lesz Bécsben, VII. Kaiserstrasse 23. Exerzitionenhaus.

Minden paptestvért szeretettel várunk !

H A Z A I H I R E K

Grósz József , kalocsai érsek urnak 1958 .dec. 7-én volt püspöki kinevezésének 30. éves évfordulója.

A kalocsai papság fényes ünnepi keretek közt üdvözölte a főpásztort.

Dr. Égert Jakab kanonok, szentgyörgyi c. apát , 1958.nov.1-én mutatta be aranymiséjét a kalocsai főszékesegyházban. Az aranymisén az érsek ur is megjelent. Az ünnepi szónok Dr. Kujáni Ferenc ér. helynök volt.

1958.december 7.

MEGTALÁLTÁK A MARGIT-SZIGETEN
SZENT MARGIT SIRJÁT

Budapestről jelentik, hogy a Margit-szigeten folyó ásatások során megtalálták Árpádházi Szent Margit sirját. A jelentés elmondja, hogy a legenda szerint Szent Margit holttestét a "Szentegyházba, a Boldogasszonynak oltára elébe, a nagy oltár elébe" temették.

Az eddigi ásatások során mindig a szentélyromok előrésszében keresték Szent Margit sirját. Nem találták meg. Ugyanis a szentélyt a XVI. század elején kitoldották, hátrább került a fala. A mostani ásatások során előkerült a Szent Margit-korabeli főoltár - alapja. A kutatóárkot erre bátrabban nekivezették a hajónak és a szentély legvégén rábuk - kantak egy sirgödörre. Csont nem volt benne - annak idején, 1512 táján felemelték a szent ereklyéit. A sir vörös burkolótéglával van kibélelve, a téglák finom mintázatu cirádákkal vannak díszítve.

A nagyjelentőségű leletet egyházi és világi szakemberek alaposan átvizsgálták. Mind a két részről egyöntetűen állapították meg: kétségtelen, hogy Szent Margit sirja került elő.

- .. - .. - .. -
- .. - .. -
- .. - .

H A L O T T A I N K:

Az Urban jobblétre szenderültek

1. Dr. K o v á c s Alajos, piarista tanár, házfőnök, 61. évében, 1958 , okt. 31-én,
2. P i n t é r Lajos nyug. lelkész 1958.nov. 10-én Budapesten,
3. K o z á r y György tengődi plébános 67 éves korában 1958. nov.-ben Kaposvárott ,
4. H i r Antal, 1958. dec. 4-én Budapesten ,
5. F e h é r János pp. prelátus, vecsési plébános, 84 éves korában december 10-én,
6. Dr. J a n d i k József, pp. kamarás 68 éves korában december 10-én Székesfehérváron,
7. C z i n d r e y Endre ny. esperes plébános, 80 éves korában Olasziban december 14-én,
8. F r a n k János, vazsari káplán 54 éves korában dec. 14-én,
9. M o m m e r Gyula budapesti lelkész december 20-án,
10. B a r t a István piarista atya,gimn,tanár

57 éves korában december 22-én,

11. V a s z a r y Kálmán nyug. lelkész 85 éves korában 1959, jan. 10-én,
12. Dr. T a r c s a f a l v y Anaklét OFM. 1958. április 19-én,
13. Dr. B ö r ö c z Marcel Vendel cisztercita atya, nyug. plébános, életének 75, áldozópap-ságának 50. évében, rövid szenvedés után Cso-pakon .

Foglaljuk őket mementónkba !

K ö n y v i s m e r t e t é s e k :

Az OPUS MYSTICI CORPORIS Munkaközösség kiadásában a következő művek jelentek meg:

1. K A T O L I K U S H I T T A N , Dogmatikai Kézikönyv középiskolák számára és magánhasználatra. 150 oldal. A könyv két részre oszlik. Az 1-100. oldalak változatlan lenyomata Schütz Antal Katolikus Hittan c. középiskolai tankönyvének. Az Egyházzól szóló rész egészen új, és jól sikerült. Szükségessé tette ezt az 1943-ban megjelent Mystici Corporis c. Enciklika, amely a dogmatika ezen részében hatalmas fejlődés megindítója lett.
2. KRISZTUSI ERKÖLCSTAN NŐK SZÁMÁRA. Iskolai és magánhasználatra. Ista: Endrefalva Ottó. 2. kiadás. 140 oldal. Az első rész felöleli az Oszövettség örökérvényű erkölcsi törvényét: Isten tiz parancsolatát. A második rész pedig beható részletességgel tárgyalja az Ujszövettség erkölcsi törvényeit. A Főparancsolatot. Nők számára rendkívül hasznos könyv.
3. B E N N E M É L K R I S Z T U S Auffray-Truglytól. 135 oldal. Második kiadás. A szerző egyszerűen és világosan tárja fel katolikus hitünk középponti tanítását: mit jelent

az, hogy isteni életet hordozunk magunkban? És hogy többi testvérinkkal szerves közösségben Krisztus titokzatos Testének életét éljük? Egyesületi vezetők számára igen alkalmas segédkönyvül szolgálhat.

4. **V É G S Ó K É R D É S E K.** Alois Loidl-tól. "Hit és Élet" sorozat első kötete, 60 oldal.
Rövid tartalma: A világ értelme. Az élet eredete. Az ember származása. A történelem értelme. Az ember a legfejlettebb állat? Van-e igazságos és jószágos Isten? Miért kell szenvednünk? Halhatatlan a lelkünk? Lehetséges, hogy az Isten emberré lett? Jézus Krisztus-Isten?
5. **V A N K R I S Z T U S U N K !** Tower Vilmostól. Második kiadás új függelékekkel. **Tartalom: Krisztusra vonatkozó ősferrások. Mit mond a történelem Krisztusról? Kr. hatása az egyesekre. Miért és honnan? Tanítása? Mit mond ma? Csupán ember-e?**
Függelékben; Szemelvények költők, apostolok, szentek, írásaiból: versek, énekek, Prohászka-elmélkedések.

Mind ezek a művek megrendelhetők:

P. Dr. Török Jenő S.P.

Wien, IV.

Widnerhauptstr. 82.

Österreich, Auropa.

P r o h á s z k a h a l á l a

Schütz Antal

1927 márc. 27-én közvetlenül a pécsi lelki gyakorlat után szeles, hideg márciusi időben, szabadban még pattogó szellemmel és harsány hangon beszélt Vasvári Pál emléktáblájának leleplezésén; teljes lendülettel kezdte meg másnap, hétfőn, óriási hallgatóság előtt a pesti egyetemi férfi-konferenciákat, és egyre növekvő hallgatóság előtt és egyre mélyülő hatással zavartalanul folytatta egészen péntekig, ápr. 1-ig. Aznap reggel korán kelt, előző éjjel fáradtsága és kora dacára megtartotta éjjeli imaóráját, megmisézett a Miszsiótársulat kápolnájában, hol szentbeszédet mondott; szokásos elmélkedési és hálaadási órája után rendkívül fárasztó audencia vette kezdetét, mely délig tartott; utána gyalog fölment a várba egy protekciót személyesen elintézni; ebéd után még egy irgalmassági látogatást tett. Ilyen előzmények után lépett föl hat órakor a szószékre; a sekrestyében mellesleg említette, hogy nem egészen jól érzi magát; de 1925 óta állandóan érzett láb-fájásának tulajdonította és bizott benne, hogy feyelmességével urrá lesz rajta. S csakugyan, kissé bágyadt kezdet után belelendült témájába és vitte magával hallgatóságát a büntudat és bünbánat mélységeibe. Vagy husz perc után azonban ez a lendület hirtelen megakadt; abbanmaradtak a gesztusok, balkarja lehanyatlott, jobbkeze görcsösen fogta a szószék peremét, tekintete rámeredt a főoltárra, az Oltáriszentség helyére, és hangja, az az élettől és bensőségtől vibráló hang, mintha i-

degen mélységekből jönne, tompán és rekedten hörgött el néhány szaggatott mondatot bűnbocsánatról, gyónásról. Borzongás futott végig a hallgatóságon; a nagy számmal jelenlevő orvosok nyomban fölismerték a helyzetet; a püspököt baloldali agyvérzés érte. De az ő fegyelmezett teste hozzá volt szokva, hogy engedelmeskedjék a léleknek, és az a lélek heroikus harcot kezdett a már más törvény alá került test ellen. Mintha nem tudott volna megválni attól a szószeptől, honnan általa annyi kegyelem áradt, hová hét évvel előbb készült fölraggatni trófeumait. Mikor már többen fölsiettek a szószeptekre és sürgettek, ép kezével még egyszer áldást adott hü hallgatóira: "Benedicat vos omnipotens Deus"; - a körülötte fáradozóknak még elrebegte az ő jellegzetes Gratias-át; és azután elhallgattak e világ számára azok az ajkak, melyeknél szebben és áldásosabban magyar ajk még nem szólt.

Pillanatok alatt terjedt el a hír, hogy Prohászka súlyosan betegen fekszik a központi szeminárium vendégszobájában. Percek alatt óriási tömegek lepték el a szeminárium és az egyetemi templom környékét, s benn és kinn az a szomorúság te meg a lelkeket, mely a milét si hívóket szállta meg, mikor Szent Páltól bucsuztak. Kemény férfilelkek megrendülései, férfikönnyek, papi misere-re-k voltak a nagybeteg püspök kísérete. És hü szolgálójának megadta az Ur azt a kegyelmet, melyet kérni aligna mert, csak titkon kívánt: megkimélte a lassu sorvadás és elaggulás gyarlóságaitól. Vágyott az ő karácsonya, a másvilágban való születe után; tudta, hogy "kemény és szenvedés" lesz; de azt is, hogy "jó lesz; jöjj, Ur Jézus" (24, 67). Mikor lefektették, csakhamar teljesen elvesztette eszméletét, többet nem tért magához. Az a néhány percnyi emberfölötti küzdelem ott a szószéken ugy látszik az anticipált haláltusa volt;

az agyvérzés gyorsan terjedt; éjfélkor Saly László szemináriumi előljáró föladta neki az utolsó kenetet; Herzog Ferenc tanár és orvosai határtalan áldozattal és tudással gondozták, de a végzetet meg nem állíthatták. Rövid haláltusa után másnap, 1927 április 2-án, a virágvasárnap előtti szombaton déli 1 óra 45 perckor Teremtőjének visszaadta nagy lelkét.

Csodálatos stilszerűsége Isten kegyelmének! Legjellegzetesebb tevékenysége közepette, miközben hatalmas géniusza lángoló lélekkel tett tanubizonyosságot Krisztusról, mintegy Illés üzes szekerén ragadta őt magához az Ur. Megkimélte őt a lassu rommá-válástól, melytől borzongott tüzes fiatalossága; ragyogón, erője teljében, az öregező szellem barázdái és ráncai nélkül, lángvonásokkal égett bele a kortársakba alakja, és így fog immár fényleni a történelem emlékezetében mindvégig..... Távol püspöki palotájától, melyet ott-honának nem tarthatott.... szemináriumban, pap-növendékek illetődött áhitata közepett; ott, ahonnan kiindult nagy apostoli utjára; férfiaktól körülkönyvezve, kik szívének legbensőbb gondja és buzgalmának koronája voltak.... Isten ezzel is megmutatta, hogy teljessé akarta tenni életkörét az ő alázatos, áldozatos, hű szolgájának . . .

Meghalt Prohászka - mikor ennek híre ment, valóságos bucsujárás indult meg a halottaságyhoz. Kevesen voltak a boldogok, kik bejuthattak; de legalább ott akartak lenni azon a tájon, ott állni ama ház előtt, mely tanuja volt annak az utolsó nagy órának. Az emberáradat özönné nőtt, mikor vasárnap reggel fölpravatalozták abban templomban, melynek szószéke fölött már most örökre ott lebeg vértanu géniusza. És mikor ápr. 4-én délelőtt beszentelték, hogy székvárosába kísérik testét, kitünt, hogy Magyarország hosszú időkre legnagyobb fiát temeti. Olyan temetést Budapest

még nem látott. Mintha a félnemzet lett volna talpon, hogy megadja utolsó kíséretét annak, aki utolsó leheletét és utolsó csöpp vérének neki adta. Virágözön borította koporsóját és az ország legelőkelőbbjei kísérték. De milyen virágözön szállt rá ama láthatatlan kertekből, melyeket a kegyelem magvaival ő ültetett tele! Soha ilyen látvány és ekkora tömeg! És mégis soha a látványosság külsősége oly gyökeresen nem volt kizárva, soha oly őszinte és egyetemes megilletődöttség, soha annyi őszinte könny! S milyen út volt az, az egyetemi templomtól a délivasutig azon az utvonalon, melyet ő annyiszor tett meg az ő fejedelmi járásával és fejedelmi szerénységével, gyalogosan, szentelt apostoli gondoknak kíséretében! Mintha ezek az apostoli gondok most testet öltöttek volna; mintha megjelent volna minden kegyelem, melyet valaha szívbe ültetett, minden életadó szó, mely valaha elszállt ajkáról, minden biztató tekintet, mely valaha elővillant virágokat tükröző szeméből, minden irgalmas részvét, mellyel valaha segítségére volt a száz alaku nyomoruságnak! Mintha mind föl-támadt volna, hogy megadja utolsó kíséretét atyjának!

Mikor aztán megindult a gyászvonaton Székesfehérvár felé, azokon a tájakon, melyekbe az ő ihlete és áhitata szőtte bele eltörölhetetlenül nagy lelkének meleg éltető meglátásait: azok genius loci-vá nagasztosulva megjelentek.... községről-községre, állomásról-állomásra együtt volt a nép és papjai és értelmisége, hogy még egyszer térdre hullva vegye lélekben áldását és kezére lehelje utolsó hálacsókját. S mikor végre hazaért, hétfő estétől szerda reggelig, a temetés órájáig a templom zsufolva volt a bucsut járó hivekkel, kik a legmesszebb községekből is eljöttek imádkozni, bucsuzni, és valami rendkívülit várni. . .

Teste ott nyugszik a Szentháromság-temető

szerény sirkápolnájában. Székesfehérvár szent földjében, mely Szent István, Szent Imre tetemét takarta és bucsujáró helye volt századokon keresztül a magyarnak, újra megfakadt a régi szent gyökér. Izóta nincs nap, a legkeményebb tél idején sem, hogy a sirnál, melyet mindig élő virág borít, a napnak minden órájában meg ne fordulnának kegyelet-leróvók, imádkozók, hálátadók a városból, a környékből, az ország minden tájáról, litterátusok és szegény munkás emberek. Valamennyit a hála és élő kegyelet mellett az a meggyőződés hozza, hogy egy szent embernek teteméhez zarándokolnak.

E sorok írója VIII. Orbán "Caelestis Hierusalem" konstitúciójának és a CSC 1277.par-ának előírásai iránti fiúi engedelmességgel csak a történeti igazság mellett akar tanúságot tenni, mikor megállapítja, hogy Prohászka halálakor szinte plebiscitum egyetemességével és spontaneitásával tört ki az a meggyőződés, hogy meghalt a nemzetnek hosszú idő óta legnagyobb fia, sőt - meghalt egy szent. Az a bucsujárásszerű halottlátogatás, azok a virrasztások az egyetemi templomban és a fehérvári székesegyházban, azok a tetem- és koporsó-érintések olvasókkal, szentképekkel, érmekkel, az a sok könyörgés, mely mindjárt nemcsak érte, hanem hozzá szállt, a szentnek szólt, és azzal a naiv, de erős meggyőződéssel és várással párosult, hogy itt csodának is kell történnie.

Prohászka pályája,
 Ö.M. XXV, 124 - 127.)

+ + + + +
 + + + +
 + + +

T A R T A L O M J E G Y Z É K :

P. Varga László S.J. Prohászka miséje	1. 0.
P. Öry Miklós S.J. Prohászka a papságról és Prohászka mint pap.	
Bevezetés	6. "
I. PAPI HIVATÁS	
1. Hivatás	9. "
2. Küldetés	10. "
3. "Angyal"	12. "
4. Jópásztor	14. "
5. Spirituális	15. "
6. Világi apostolok	17. "
II. PAPI LELKJÜLET	
1. Szent mise	18. "
Eucharistia	19. "
Krisztus vére	20. "
2. A természet és oltár	22. "
3. Lelki élet misztikusa	25. "
A hallgató Isten és a fejlődő lélek	26. "
4. Életszentség	28. "
III. A PAPI LELKISÉG KEGYELMI FORRÁSAI	
1. Jézus Szive	30. "
2. Szüz Mária	32. "
3. Egyház	38. "
4. Szentek	39. "
5. Elmélkedés	40. "
6. Lelkigyakorlat	42. "

IV. PAPI ERÉNYEK

1.	Testvéri szeretet	44. o.
2.	Tisztaság	45 "
	Isten akaratának elfogadása	
	Alázatosság	
	A szenvedés szeretete	
	Szegénység	
	Szolgalat	
	A Szentlélek; Prohászka lángja	46-51."
	Prohászka pályája	52. "
	Prohászka Összegyűjtött Munkái	53. "
	Prohászka-ról szóló tanulmányok	54. "
	Prohászka Ünnepek Magyarországon	54. "
	Marosi László: Sik Sándor 70 éves	"
	Az Otthoniak Megsegítése	57. "
	Nyugtázás	58. "
	HIREK	59. "
	HAZAI HIREK	59. "
	Megtalálták Sz. Margit sirját	60. "
	Halottaink	61. "
	Könyvismertetések	63. "
	Schütz Antal: Prohászka halála	65. "
	KISPA P EGYSEG	1 - 20.

Tartalomjegyzék

- . . - . . - . . -
- . . - . . -

Absender:
MAGYAR PAPI EGYSÉG
KLAGENFURT
Auer v.Welsbachstr.
15. Tel.28-29
Kärnten, Austria.
Europa

P.b.b.

Drucke. ermässigte Gebühr
Print.pap.a spec.red.rate.

Ismeri Ön a havonta megjelenő

V A S Á R M A P I L E V É L-t és annak
képes Gyermekmelletét ??
kérjen mutatványszámot az alábbi címen.

Eigentümer, Herausgeber, Drucker und für den
Inhalt verantwortlich:

P. Dittrich Imre C.op.
KLAGENFURT, Auer v. Welsbachstr 15. Tel.28-29
Kärnten, Austria, Europa

KISPAP EGYSÉG

Elindulásra !

A kisebb testvérek helyet kértek Lapunkban. Szívesen adunk. Egy táborhoz tartozunk: a meghívottak seregébe. Egy a vezérünk: Jézus, az isteni Főpap. Egy a gondunk: a halhatatlan lelkek és a magyar sors.

Egymás szívét keresik a názáreti magányban, amint mi is egymás kezét fogjuk a lelkekért való küzdelemben. Talán b. Özséb látomása ujult fel bennük: amint a Pilis hegység magányos remete-lángocskáit egyesülni látta egy közös lánggá. - "Pici-ke tüzek a nagy magyar éjszakában". Legyen találkozástok fény, vállalkozástok tűz, szeretetetek lángtenger!

Hazai nyomokon indulnak. Az otthoni "Papi Lelkiség" is hamarosan kitermelte a "Kispapegységet". A mostani rügyből is ki fog sarjadni a virág és gyümölcse a Papi Egység lesz. Hisszük, hogy az ő csendes imádságuk és prima charitásuk sok kegyelmet esd le nemcsak kispaptestvérekre, hanem az apostoli élet-

ben álló nagyobb testvérekre is. Mi viszont belefoglaljuk őket az isteni Főpap napi áldozatába, azt kérve, hogy az előkészület éveiben minél mélyebb gyökeret verjenek Jézus Szívében, hogy egykor ebből a gazdagságból juttassanak a magyar hiveknek.

Két egyéniség égisze alatt indulnak. Ottokár püspök, a nagy spirituális legyen vezérük, inspirálójuk, tanítójuk. Szilárd testvér a csendes példaképük. Mind a kettő közbenjárójuk.

Prohászka az oltáráldozat nagy misztikusa, Somogyi Szilárdnak a korai életáldozat lett osztályrésze. Az egyik tűz; a másik a földbe hulló buzaszem; az első kispap-halott az emigrációban. A tanítómester és az áldozat gyökeréből sarjadjon ki az új kispapélet és a magyar Kispapegység.

Óry Miklós S.J.

K I S P A P E G Y S É G .

"Akit szeret az Isten, megfenyíti azt." Ez áll Magyarország sorsára is. Megfenyíti az Ur a Szűzanyának népét, pedig "megbűnhődte már e nép a multat és jövődőt". Több magyar kispap volt így kénytelen a Hazát elhagyni, és itt, nyugaton tovább készülni szent hivatására. Többen meg itt léptek már be, magyar fiatalok az "acies bene ordinátába", mint növendékek.

Igen, testvérek, vagyunk néhányan. Bár sokfélék vagyunk, egy a célunk, és egy eszmény lelkesít minket. Szép lenne bizony, ha minden másban is egységbe tömörülnénk, hogy így isteni Mesterünknek nagyobb kedve teljék bennünk.

Ugy gondolom, hogy a kispapegység fogalmát kissé tisztáznunk kell, mert sokan sok mindent értenek rajta. Vajjon a kispapegység olyan szervezeti

egységet jelent, ahol egy választott vezetőség fogja egybe, és vezeti a tagságot? Nem. Hiszen közös célunk fele való irányításra és vezetésre nem mi magunk vagyunk hivatottak, hanem főtisztelendő Előljáróink. Hát akkor mi lehet a kispapegység? Ha a régi 1940-48-as kispapegységi kiadványokat lapczzuk, ott is látjuk, hogy ismételten felvetik a kérdést: miben álljon ez az egység. Vitákon és elmélkedésekben, főleg P. Hunya S.J. irányítása alatt, alakult ki az általános nézet: a kispapegység lényege a gyakorlati felebaráti szeretet.

Kell-e a kispapegység mint gyakorlati feleberáti szeretet? Kell. Miért? Mert ez az Isten akarata, és a mi jólfelfogott érdekünk. "Szerezzétek egymást, mint ahogy én szerettelek titeket!" (Ján,15,12) - mondja az Üdvözítő. A zsol-táros pedig Isten sugallatára azt zengi: "Milyen szép és gyönyörűsége, ha egységesek a testvérek!" (Zsolt.132,1) Az Ur szeretetparancsát pedig nem lehet csak úgy betölteni, hogy nem ártunk egymásnak. Nem, ezzel a negativummal nem elégszik meg, Ő többet, pozitív, tevékeny szeretetet akar.

Nekünk is érdekünk, hogy kispapi szeretetegységbe tömörüljünk. Hiszen olyan sok a nehézség, míg a közelebbi célhoz, a szenteléshez eljutunk! Mindnyájan tapasztalhattuk, hogy ha egyedül vagyunk, nagyon nehezünkre esik a harc, de könnyebb lesz, ha egy társ szeretettel mellénk áll és segít. Mert ez a felebaráti szeretetlényege; egymás segítsége; nem pedig a szeretet hangoztatása.

Hogyan segítsünk egymásnak? Erőnk csekély, képességeink végesek. Így a legalkalmasabb, ha megkérjük azt, aki, mivel a leghatalmasabb, megtehet mindent, és mivel szent, meg is fogja kérésinkre őket segíteni: ez pedig az Ur Jézus! Nehezen megy reggel az elmélkedés? Ne csak magadnak kérj egy fohászban segítséget, hanem egyben kispaptestvéreidnek is, mert ha nem is éppen akkor, de máskor talán éppen úgy küzd elmélkedése alatt ő is a hideg,

a szétszórtság vagy az álmoság ellen. Ugyszintén a tanulmányokkal birkozó másik kispapnak is kérj segítő kegyelmet, ha neked nagy fejtörést okoz egy etikai kérdés, vagy ha egyenesen a hivatásodat akarja a nehézségekkel belőled kiölni az ellenség. Így mindnyájunknak sokkal könnyebb lesz a dolga.

Még más módja is van annak, hogy egységesek legyünk a felebaráti szeretet szoros szálai - val összekötve. Levelezzünk egymással, Testvérek! Ki kell kutatnunk egymás címét, hogy melyik szemináriumban vagy rendházban vannak még testvérek, akiknek szintén nagyon jó lenne az egységbe bekapcsolódnival. Ha arrafelé visz esetleg az utunk, látpgassuk meg egymást, ezt nem fogják a Főtisztelendő Elöljárók sem rossz szemmel nézni, csak dicsérni!

A szeretet leleményes. Még sok mód van, hogy egymáshoz lélekben közelebb kerüljünk. Csak példának soroltam fel néhányat. Na hagyjuk, hogy az ellenség azért tudjon valakit legyőzni közülünk, mert magányosan harcolt, és nem a rohamoszlopban tört előre!

Gondoljunk sokat imáinkban az otthoniakra, a szenvedében is Hazánkban kitartó kispaptestvérekre! Ők igénylik talán leginkább a szeretetünket. Találjuk csak meg a módot, hogyan és miben lehetünk nekik is segítségükre!

Felvethetné valaki a kérdést: Hát csak magyar legyen a kispapegység? Természetesen nem! Igaz, hogy a kapcsolat a legszorosabb a nemzetben belül lesz, de nem szabad megfélekednünk az Egyház egyetemes voltáról sem. Így jusson naponként legalább egy-egy fohász az Egyház sokféle nemzetiségű kispapságáért is! Ők is mind testvéreink, ha osztrák, ha német, ha olasz vagy akármilyen nemzetiségű.

" Ahcl ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok közöttük ." (Mt. 18, 20) -ígérte az Üdvözítő . Kérjük Őt: legyen velünk, és

adja áldását az újraéledő kispapegység-mozgalomra. Kérjük egyben a Szüzanyát, Magyarok Nagyasszonyát, hogy most és mindig Szent Fia kedvében járhassunk.

Tóth István
Páznáneum

- . - . - . - . -

Prohászka római évei.

"Roma in nostris cordibus versaberis
dulcissima,
Erisque semper omnibus parens, magistra
patria."

Amint e sorokat olvasom a "Gregoriana" himnuszából, eszembe ötlenek Prohászka gimnáziumi évei, amikor az esztergomi szeminárium folyosóján, a klasszikusokat tanulva sokszor ismételte:

"O Roma nobilis, Orbis et Domina
Cunctorum urbium excellentissima...
Salutem dicimus, tibi per omnia
Te benedicimus: salve per saecula".

Elbeszélések és utirajzok, 85 .

Ezen négy sor között, melyet Prohászka annyira szeretett és az egyetemi himnusz első sora között nagy hasonlóságot találok. Ez a hasonlóság arra enged következtetni, hogy Róma Prohászka szívében már otthon is "versabatur dulcissima", de a második sornak a jelentését: a szülőt, a nevelőt, a hazát csak itt, Romában érezte át igazán.

Prohászkat az isteni Gondviselés 7 évre ide vezérelte a Collegium Germanicum-Hungaricum csendjébe, hogy azután majd őbelőle fejlődjék ki az,

aki a magyar intelligenciát a liberalizmus langyos pocsolyájából az igazi katolicizmus utjaira vezéri. Ezt a hét évet nevezhetjük Prohászka rejtett életének.

Életének ebből a szakaszából csak annyit tudunk, amennyit a Kollegium évkönyve róla feljegyez és amennyit az akkor érvényben lévő szabályok sejteni engednek.

Prohászka, minden róla feltalálható feljegyzés szerint, minta-germanikus volt. A szabályokat kedvvel, szívvvel, lélekkel teljesítette, nem pedig kényszeredetten. Ha germanicum életét vizsgálni akarjuk, elég, ha végigszaladunk az akkori regulákra, és már is elének tárul példaképként Prohászka Ottokár egyénisége.

Az itteni nevelés alapjai: a) practica pietatis, b) silentium.

Az elsőhöz, azt hiszem, egyik kispap testvéremnek sincs szüksége kommentárra. Röviden: 1/2 óra elmeélkedés: "De milyen vasláncokkal, pántokkal szegekkel van ez a meditáció beillesztve a jezsuita nevelési rendszerbe! Menjünk bárhová, menjünk fel bár 3-kor, egynegyed 4-kor.... a meditatio el nem marad." (Elbesz. és Utirajzok), szentmise, B.M.V. kisofficiuma, lelkiolvasmány, rózsafüzér, naponta 6-szor rövid adoratio. Ez utóbbit kivéve semmi sincs közösen, hanem mindenkinek magának kell ügyelni arra, hogy a napi "normát" teljesítse. Ha valaki egy szabályt megszegett, az alázatosság gyakorlására, szabadon megmondja a prefektusnak, akit titoktartás kötelez mindenki irányában.

"Silencium ordinarium per totam diem servetur" (ex regulis). Ez azt jelenti, hogy csak a legfontosabb esetben szabad beszélni és akkor is csak halkán. Az értelmét is hozzáteszi a fent idézet regula. "Sine silentio nulla arimi recollectio, in qua sola virtutes maturescunt; habetur, et concii sint se omnis verbi inutilis rationem reddere

debere" .

Az eddig elmondottak képezik a Germanikum mevelési rendszerének alapját. A következő legfontosabb dolog a tanulás. Erről is fölöslegés írnom. A tanulásnak menni kell. Az elv; ahol a lelki élet rendben van, ott a képességekhez mértén a tanulmányi eredmény is jó. Prohászka mindig kiváló eredményt ért el. A megbukás az intézetből való eltávolítást vonja magával.

Ezzel nagyjából megismertük a Germanikum háziarendjét. Ha valaki ezeket a szabályokat szívvél-lélekkal tartja meg, sok örömet talál bennük. Elképzelhetjük, hogy az ifju Prohászkanak, akinek ugy is nagy hajlama volt a szemlélődésre, mennyi gyümölcsöt termett ez a 7 évig tartó "silentium".

Aki ezeket a sorokat olvassa, minden bizonnyal így vélekedik: én nem bírnám ki! Én pedig azt felelem rá: ha becsülettel csinálnád, nemcsak hogy kibírnád, hanem még meg is szeretnéd. Az ember ugyanis annyira összeforr a társakkal, mintha egy családban lennének . Ez csak száraz mondat az itteni, egymás iránti szeretet kifejezésére. Ezt érezni kell, ahogyan, hála Istennek, érezhetjük és élvezhetjük mi is, mai germanikusok. Mi is elmondhatjuk a zsoldtáros szavaival, amelyekkel Prohászka is gyakran felsóhajtott "piros" testvérei iránt érzett szeretetének kifejezésére:

"Ecco, quam bonum et quam iucundum,
Habitare fratres in unum!"

Ezzel magyarázhatjuk meg azokat a szavakat, melyeket Prohászka bucsuzásakor mondott az összegyűlt Frati Rossi-nak (piros testvéreknek), és amelyek olyannyira kifejezik szeretetét minden iránt, ami őt Rómában körülvette.

"Kedves Társak! Számomra is megjött az óra, melyben ez áldott falakat és Önöket el kell

hagynom. Hálámat, szeretetemet, ragaszkodásomat nem fejezhetem ki gyermekdedebb s találóbb szókkal, mint melyekkel az irás Jákob küzdelmét és szerelmét jellemzi: "servivit Jacob septem ennis, et videbantur illi pauci dies prae amoris magnitudine". Nagy szeretetem miatt kevés napnak tűnt fel nekem e hét év. Szeretetem miatt a Szentszék, az örökváros, a collegium iránt a t. előljárók és önök iránt. A szeretet vonz, fölmagasztal. Mindez, ami önöket Rómában környezi; minden, ami nagy, páratlan és örök, a szeretet által a nagyság csiráit fekteti önökbe is. Ő szeressük mindezt, lelkesen, hevülve, kitartóan, hogy ne essék belénk az Isten gáncsa, az isteni kegyelem elvonása." (Elbesz. és Utirajzok)

A Rómában becsülettel eltöltött 7 év után nem csoda, hogy P. Rektor a következő szavakat írhatta be a Collegium évkönyvébe:

"Huic praeclari iuveni, qui singulari modestia, gravitate, prudentia et morum innocentia sese superioribus aequae atque alumnis probavit, paucos Collegium Germanicum paros habuit, ut vero in moribus ita in studiis optime profectus, dignissimus plane qui ceteris ut exemplum ita auctoritate praeesset, nisi adversa validudo, qua ultimo anno afflictabatur, aliud suavisset.2

(Archiv. Coll. Germ. Elenchus alumnorum. tomus III.)

Füzék Béla
Coll. Ger.-Hungaricum.

Néhány gondolat a Kispapegységhez

Ki tagadja, hogy szükség van az egyetértésre közöttünk? Nem is erről van szó, hanem arról a bizonyos h o g y a n -ról, amin a nagy dolgok hajói, mint zátonyon gyakran fennakadnak. Hogy nagy dolgot akarunk, nem kétséges. Tehát : vigyázzunk, zátony közeledik! Mégpedig, a mi emberi, közelebbről magyar természetünk: sajátos hibáival, bűneivel.

Hadd jellemezze ezt Széchenyi, akitől azt hiszem, mindnyájan elfogadhatjuk a tanítást, s kemény, szigorú, de igaz szavakat: " Az emberi fajban lappangó, a magyarban pedig épen nem lappang, hanem valami ocsmányul kitűnik az irigység és a sültgalambra való étvágy. - Eszerint mindegyik kolompos vezér vagy egyedül saját erejére támaszkodó pártkalandor akar lenni. Ennek következtében azután nincs is a világnak olyan legkisebb féket, rendszert sem tűrő, oly kevésbé egysorban álló, összetartó és így természetesen aránylag ahhoz, ami lehetne, olyan gyenge, olyan magán segíteni nem tudó népe, mint a magyar." A továbbiakban leleplezi ezeket a kolomposokat, még hozzá legmélyebb lényegükben: "Adót kell vetni mindarra az ábrándra, ámitásra, elfacsart ötletre, agyrémre, szemfényvesztésre, mellyel oly nagy számú magyar **szüntelenül** csalja magát és csal mást."

Márpedig mi magyarok vagyunk, s hogy ráadásul még kispapok is, meg kell kettőznünk éberségünket, mert egységet akarunk és nem e g y s é - g e s d i t, egyetértést és nem széthuzást, egy nagy egyesült szívet és nem egoista gnómok társaságát, ami ugyanannak az oroszlánnak a tátott szájába rohan bele, amelyik elől kétségbeesve menekül .

Egységet akarunk elsősorban és nem szervezetet ! amiben a lényegét nem a hivatalnokok, hanem az eszme k é t k e z i munkásai alkotják. Ez azt jelenti, hogy sorainkban a vezető pozíciókat, amik Széchenyi szerint közvetlen veszélyt nyújtanak a kevélységre és irigységre, nélkülözni fogjuk; legalább is addig, amíg a harmonia, szükségszerűen mint a k ö z ö s m u n k a gyümölcse, meg nem születik. Előtte semmi esetre sem gondolhatunk rá, mert föltétlen zátonyra futást vonna maga után, de utána sem túl fontos. Mert tapasztalt vezetők , akik már ismerik a dolgok csinját-binját , bármikor segítségünkre készen állnak.

Szeminaristák vagyunk, de egy év, vagy két év múlva azt vesszük észre, hogy a felelősség teljes súlyával vállunkra nehezedik: papok vagyunk már....

Erre figyelmeztetnek otthoni Testvéreink levelei. "Amíg a szemináriumban azt gondolja az ember, hogy az Ur szőlőjében mindenki zélus és a kövérjét, a választott gabonáját adja az oltárra, addig kint már másképpen értékeli át az egész nézetét, véleményét és gondolkozását, és csak szent fohászokban tör elő: Istenem, csak szent papokat küldj szőlődbe, csak szent munkások vegyék kezükbe ezt a szent ügyet. Szent pásztorokat küldj Uram! akik legeltetik is a nyáját, nemcsak a gyapját szedik...." A megszokott frázisok helyett elsősorban konkrét , gyakorlati kérdésekkel kell foglalkoznunk, bennük otthonosan mozognunk, mert hiszen ez lesz életterünk. Az egyetemről inkább a teoretikus dolgokat hozzuk magunkkal. A akorlati problémákat legjobban a szemináriumban és fiatal paptestvéreink tapasztalataiból ismerhétjük meg, s ezeket a mi Kispapközösségünkben - nevezhetjük talán munkaközösségünkben is - széthoncolgatjuk, darabokra szedjük, feldolgozzuk..

Más kérdés, de szervelesen idetartozik az, hogy vajjon csak emigráns kispapok, vagy otthoniak is

alkossák közösségünket. Egyelőre csak úgy, hogy fokozottabban imádkozzunk értük. Vagy úgy gondoljuk, hogy a következő kis levélrészlet csak a címzettnek szól? :

"Most történt egy dolog. Kilenc egy-két éves pap kiesett a nagy munkából. Üdülőbe kényszerültek. Kit tiz hónapra, kit tiz évre, öt évre stb. irtak ki. Imádkozzatok, hogy az Istentől rájukmért megpróbáltatást türelemmel és keresztény lelkülettel viseljék el".

Ora et labora! Imádkoznunk és dolgoz-
runk kell! A munka igen szépnek ígérkező csiráját köszöntjük az új "Pázmániták"-ban. Hisszük, nem a széthuzást, szétszakadást, hanem a Papi Egység külön rovatával együtt a szeretetet és össze-
tartást fogja eredményezni.

A Papi Egység külön rovata mindnyájunk számára készen áll. Leírhatja benne gondolatát bárki: legyen az Rómában, Bécsben, Mödlingben, Innsbruckban, stb.

Örülünk az eddigi egységes szellemnek, a római, bécsi, mödlingi és innsbrucki testvéreink egyesülésre való sürgetését, ami a fentiek alapján megvalósítható lesz, ellenkező esetben, ismét Széchényi szavaival élve: "Magamagát emésztő, hiúságtól szétbontott, féregrágtá magán segíteni és se halni, se élni nem tudó nyomorék váz" lesz Krisztus katonáinak különben hódításra rendelt jövendő serege: a jelen kispapsága.

Deák István
Canisianum.

- . . - . . - . . - . . -

Prohászka mint kispap
(Lelki feljegyzései alapján.)

1875. október 31. A késő délutáni szürkületben egy idegen ifju áll a Germanicum kapuja előtt. Be is menne, hisz azért jött, de valami mégis visszatartja. Töpreng! "Bemenjek?" Kérdezi ismételtén. "Honnan meritsem azt a hősi lelket? Mert hisz ez azon ház, hová hét évre temetnek, hol csak salátát esznek és olajat isznak, hol polentával lakmároznak és savanyított olajbogyókban duskálnak. Ez az a ház, hol facipőben járnak, hol vagy meghalnak vagy megbolondulnak". Ilyen gondolatok kavarnak a hosszú uttól kimerült agyban. Tudja azonban, hogy ezek csak a képzelet tarka pillangói, amiket erővel űz el magától. "De félre sovány rémek, rám uszit itt titeket a pinguis Minerva; itt terem a bábér, máshol más koszoru. Oly bizalommal jöttem ide, hogy azt se gondoltam, mi lesz itt majd velem. Nem bánatosan, nem félénken, hanem örömmel fogtam a csengetyű huzóját; idegeimen a felhevült vágy s a lázas érdeklődés villanyfolyama futott éig, karom megrándult, a csengetyű szólt, a amint jöttem, úgy léptem át a küszöbön; kétkezés, gyanakodás nélkül... gyermeknek jöttem ide.

Prohászka mögött ezzel bezárult a világkapuja. Megnyilt azonban a tudomány és a lelkiélet titokzatos ajtaja, ami egy egészen sajátos és gazdag életet, a világnál számára sokkal szebbet tárt fel előtte. Ő ezután már ama boldog emberek sorába tartozik, " akik szivükben elhatározták, hogy a könnyek völgyén át felmennek a kitüzött helyre." (83.Zs.) Előtte tisztán lebeg a cél; az Istennek

való teljes önátadás. A szeminárium arra való számára, hogy ezt a nagy feladatot segítse megvalósítani. "En kész vagyok mindenre Istenért". - jegyzi lelkinaplójába. Odaadom, ha kell életemet. Ha pedig ez az elhatározásom őszinte, akkor minden más mellékes s könnyű. Tehát Istennek tetszeni ez a céлом; ezért el a bűnrel. Bűneimet őszintén bánom, s hogy eltöröljem nyomaikat s biztosítsam magam azokba való visszaesés ellen, megragadok minden alkalmat, mely elégtételnek beillik. Vigyázok, hogy ne tulozzak, mert nem sanyargatni magamat jöttem ide; erőim a legnagyobb célra irányozvák, de a kellő határok közt őszintén megvetem vágyaimat, kényeimet, kedvtelenségemet s testemet." A legnagyobb cél pedig nála ez, amit egyik lelkigyakorlatában fogalmazott meg magának: "Meggondoltam: az Ur apostolának választ; küld, mire? amire ő jött végtelen szeretetben, végtelen irgalomban, mindenhatósága teljes fölhasználásával. Amit szent, lángoló, szerető, epedő, jötevő szive akart, azt akarja általam is. Tehát; valamint ő reám ruházza küldetését, úgy magamra kell öltenem érzelmeit, az ő szándékát, az ő buzgalmát, az ő szelid alázatos szeretetét."

Ezzel már meg is jelölte magának a munkát, amit a készületi évek alatt el kell végeznie. Alakulás, hasonulás, majd egyesülés Jézussal. "Aki a Collegiumba jön, hasonulnia kell."

A szívében kitüzött helyre, hogy minél biztosabban és gyorsabban eljuthasson, átadja magát teljesen előljáróinak. Különösen nagy bizalommal van spiritualisa iránt, amit elengedhetetlennek tart a fejlődésre nézve." ... teljes bizalom az alumnusok részéről, ... s minél előhaladottabbak az ifjak, annál nagyobb mérvű a bizalom!"

Zaj, 'árma nem kedvező talaj a lélek kibontakozásához. Ezért burkolta magát a silentium habitusába, mert tudta, hogy"....a kolostorok csendje a lélek benső szavának ébredése. Némileg ama régi

puszták pótléka, melyekben a legnagyobb s legférfiasabb erény született.... A csend békéltetően és szendén hat a szivre, kifejleszti a szivnek, a léleknek sajátos gondolatait és érzelmeit, s ha van sajátos gondolata és érzelme a léleknek, akkor nem kapkod folyton másé után, nem érez unalmat a magányban. A csend időt hagy a gondolat meggyökereszésére és a jó föltét s az isteni sugallat termékeny s erőteljes életbeléptetésére." Az exerciciumok csendjében találja meg életének, nivatásának értelmét és lényegét, ami nem más, mint szolgálat. "Én más nem vagyok, mint az Ur szolgálója, mást tennem nem szabad, mint Istenemet szolgálni, s bár minden cselokodetemben ez öntudatot bírnám, szállnék, repülnék. ...A szolga édesen hordozza Urát ... Jó az Urnak szolgálni, jó mindig mindent reá viszonyítani. Jó vele mindig összeköttetésben lenni és semminek magát úgy átengedni, hogy tőle idegenedjünk." Ezt a gondolatot hordozza szivében, ez lendíti, emeli nehéz és akadályokkal teli napjaiban.

Ki kételkedik abban, hogy Prohászka lángész volt? Senki! Ő ilyen nagy szellemi tehetősége mellett sem tette át a fősúlyt a tudomány ápolására. "A buzgó, lolkes törekvés, nem a szóra, nem a tudásra, hanem saját megszentelésünkre!" Ezt vette Ő örökségbe Szent Ignációl fiain keresztül, aki "minden törekvést, bármily szerteszéjjel huzó volt is, azon egyetlen gondolatnak vetette alá, hogy csak az öntökéletesedés, az Isten szeretete a szivben érdemel munkát, fáradságot, áldozatot, minden egyéb pedig csak annyiban, amennyiben rá visszahathat. ...azért, aki hatni vágyik, aki hivatásának megfelelni vágyik, annak mindenképen törekedni kell, hogy az Isten kegyelmét magára levonja." **Az Isten kegyelmének pedig mi áll leginkább ellen? A kevélység, hiúság, a bűn.** Ezért üldözi magában a természetünknek annyira megfelelő hiúságot, ami kevélyté teheti az embert, ezért óvakodik annyira a

büntől. "Különösen , mi becsültetésemet, tisztel-
tetésemet s a gerjedő s ingó s változékony szel-
lők gyanánt jelentkező hangulatokat, a gyengélke-
dő s kényes figyelmet, melyet mástól személyem ir-
ránt kívánok, illeti, mindazt valamint utálok s
megvetem, úgy kiirtását is őszinte akarattal fel-
fogim." "Fölkeltem magamban többször ez érzelmet:
amely gyűlöletes előttem az atyagyilkosság és a
tehetetlenségében olvadó paráznaság és tiszta,
szeplőtelen lelkek mérgezése, oly gyűlöletes vagy
előttem bűn és kisértet! A bocsánatos bűn is ret-
tenetes és borzasztó, ... rettenetes haraggal és
kiméletlen lélekkel kell minden bűn iránt visel-
tetnem ... Bűnbánat... irgalom... gyűlölni és sir-
ni!" Ilyen kemény és következetes munkának, amit
Prohászka végzett lelke fejlődése érdekében meg-
is volt az eredménye. Szentelése előtti napokban
ezt olvassuk feljegyzései között: "Tisztában van
minden, néha-néha átvonul lelkeimen valami sötét
árnyék, de én nem figyelek rá; én s z e n t
és t i s z t a vagyok. ... én nyugodt vagyok,
nincs semmi lelkeimen, mindent meggyóntam... bol-
dog vagyok... nem mostani felhevülés műve ez, ha-
nem régi emlékezet előtűnése." Valaki könnyen azt
gondolná, hogy Prohászka talán azért tudott ilyen
magasra jutni már kispap kirában, mert nem voltak
nehézségei, amikkel harcolnia kellett. Hogy ez nem
igy volt, hívjuk Őt tanunak. Fialtal pap korában
pedig így gondol vissza teológus éveire: "Az első
években nagy teher nehezedett lelkeimre s elfojtá az
ifju kedvet... de a szenvedés alatt nem satnyultam
el, de tanultam tünni és ismerni az emberi szívet ,
megfigyelni mozzanatait." A keresztet nem vetet-
te el magától, hanem megszerette. "Becsüljük e vi-
lág hatalmat, mely oly nagy titkot rejt; mert titkos
és rejtélyes az, hogy a kereszt, mely a világ előtt
balgatagság, ugyanakkor hódítója lőn."

Hideg és sötét napjaiban az elmélkedés
tüzéhez siet, hogy fényt és meleget öntsön ismét

lelkébe. "A meditatio a mi kemencénk, arra való, hogy melegedjünk." Valóban, ő áttüzesítette, megforrósította lelkét, úgy annyira, hogy egy nemzet érezte annak éltető melegét. Megpróbálta tehát őt az Ur, de a halálnak nem engedte. Hűségéért megkapja Tőle a jutalmat, azt a nagy békét, amit egész életén keresztül magában hordott és árasztott.

Az Ur szent megnyugvást öntött lelkembe, hogy reá vetve bizalmamat megnyugodjam oly hosszú tövises ut után, mely megszaggatott és megviselt." Felhős iráiban az Oltáriszentségben rejtőzködő Mesterhez ment, hogy nála megpihenjen. Schütz Antal említi, hogy már kispap korában kezdte el csütörtökéjjeli adorációit. Nikodémus módjára éjjel kereste fel az Urat, akinek mindent elmondott, aki őt révbe segítette. "Ismét a kikötőbe hajóztam, csendesen megpihenek, édesen megnyugszom. Ó, kedves Jézusom, lángoló szívvvel karollak át téged; véredbe mártom lelkemet, hogy termékeny talaja legyen a szeretetnek, hogy gyümölcsöt hozzon édeset és tesszét neked!"

Ilyen szerető szívvvel készül Prohászka a nagy napra, a papszentelésre. Már a napokat is számolja, mint a gyermek karácsony előtt. "Még 49 nap, és pap vagyok. Szent, hű férfi! Használj föl mindent, hogy a hitnek embere légy, az imában, a gondolatmenetben, a szemléletben, a véleménycserében. Amily szerény, époly érdekes társalgó, vigyázva a szívre és érzelemre." Megilletődve gondol arra, hogy pap lesz. "Ó, ha valaha halhatatlan lelkekre lesz irányozva munkásságom, tanítva, intve, oktatva, mily hivatás!" Hogy minél szabadabb szívet adhasson át Istennek a szentelésben, igyekszik mindentől magát megfosztani. "Lemondani mindenről, mi nagyot, dicsőt, feltűnőt mond, ez az evangélium és a jelen körülmények követelése. Hivatal, rang, kitüntetés, értetek a legelső fellépéstől és a papi rendbe való belépéstől egy tapodtat sem mozdulok... Szent és egyszerű pap!" Egy pillanatig sem szünek meg

dolgozni lelke nemesítésén. A szentelés előtt pár nappal is ezt hajtogatja egyre: "Erősen kell hozzáfognom e nagy műhöz, nem kimélve határozottan semmit, mi akadályoz, mert egyszer élek, egyszer vagyok, és minden perc gyors. Mindent visszaviszek a szentmisére, mely forrásom lesz mindenre. Ek-kép az ima emberének kell lennem, és belső életet élnem, hogy Jézus érzelmeit magamra öltsem és a haldokló érzelmeivel áldozzak, a szórakozást kerülve, a szobát őrizve, szerényen kint, vigyázva beszélek, előre megfontolva; a breviárium és adoratio jól, a töredelmet keltve és az alázatot magamban; Jézusért fáradnom kell, dolgoznom; ezt ne felejtsem; a test bestia." A szentelés előtti napon ezeket vési naplójába. Egész nap sirnék, midőn az Ur méltatására és nyomoromra gondolkodom, magasztalnám őt az egész világ előtt... Ó, mily fontos és csodálatos és nagylelkű; bár szeretnék, bár véreznék érted! De erős határozatom mindennel szemközt: Deus meus.... és minden lépten-nyomon vigyázz! Jézussal hozom áldozatomat, de egyszer - smind az egyházzal, minden szent papjával, a szentekkel és angyalokkal..... Accedamus cum fiducia ad thronum gratiae."

Végre eljött a várt nap, a szentelés napja. Szent András apostol ünnepén lép az oltárhoz, hogy kimondja az örök "adsum"-ot, amire Krisztus helyett a püspök felel a kézföltétel által. Hogy mit jelentett ez a nap Prohászka számára, mondja el nekünk ő maga. 1881 .okt.30. 1/2 7-10-ig pappá szenteltettem. Jézus, csókolom lábaidat földre terülve, csókolom kezeidet, e szentelt kezeket; szivemben áradozik a boldogság, szemeim könnyekben usznak, lelkem megszűnik magának élni, mert szeret: szivem tágul. Ó, hü barátom, kebleden pihenek; ne folyjanak e percek... ne muljék az idő; hisz boldogabbat nem lelek, hisz magamnak ez utolsó kedves örömöm. Az isteni kegyelem ékesitse lelkemet és őrizze meg szivemet a szent szeretetben. Trinita dei Monti ál-

dott emlékü hely, melyre meghajlott az ég és le-
nézett a mennyei udvar. Nem akarok pihenni, alud-
ni, nehogy elmulasszam ez időt."

Jordanits Zoltán
Canisianum.

+ + + + +

Emlékezés Somogyi Szilárdra .

1932 máj. 2-án született Szegeden. Apja a filozófia professzora a szegedi egyetemen. Szilárd apjától örökölte a rá annyira jellemző filozófiai hajlandóségot és elvekben való gondolkodást. Egy jellemző esetet ő maga mesélt el erről. Kis gimnazista korában az egyik vakáció után az irodalom-tanár érdeklődött a gyerekektől, ki mit olvasott a szünidőben? Egyesek "A Pál-utcai fiukat", mások a "Grand kapitány gyerekeit" stb. Szilárd "Arisztótelesz metafizikáját" olvasta. A gimnáziumban kongreganista és cserkész volt. Mikor választania kellett a kettő között, a kongregáció mellett döntött.

Hivatásának kialakulásáról így ír visszaemlékezéseiben: Hivatásom számára igen előnyös természetes alapot jelentett a családukban uralkodó mély vallásos szellem. Hetedik gimnazista koromban egyre sűrűbben jártam be a szegedi jezsuita rendházba, ministráltam és érintkeztem a rendtagokkal. Számomra különösen megnyerő volt az állandó természetfölötti beállítottságuk és lelki vidámságuk. 1948 novemberében nagyon megragadott az atyáknak és testvéreknek a természetfölöttiségben gyökerező vidámsága és egykedvősége, amellyel a szegedi ház elvételét fogadták. Öntudatosodásom korától kezdve mindig, de különösen 16-17 éves koromban természetem-

nél fogva vonzódtam a nagyszerűség felé, kerestem is ezt mindenben. Végül egyszer a kegyelem hatása alatt rádöbbsentem, hogy nincs a világon nagyszerűbb dolog, mint egész lényemet odadobni nagylelkűen: Suscipe Domine... Ezt a nagylelkűséget a Társaságban láttam meg."

Nagy szavakat kimondani könnyű, de nem könnyű valóra váltani. Különösen nem akkor, ha olyan kemény helytállást követelő életkeretben kell a megvalosulást munkálni, mint amilyenben Szilárdnak is része volt. A nehézségek az egészségével kezdődtek. Nem egyszer állott a súlyos lelki erőpróba előtt. Huába ragaszkodik ő eszményéhez, az eszmény hagyja el őt, mert ismételen előadódó egészségi krízisei miatt nem tud szerzetes-közösségben élni. "Mindig futottam az Isten szekere után, mindig lemaradtam róla, de végül mégis minden jóra fordult" - mondotta egyszer egészségi krízisei jellemzésére. A szerzetesrendek magyarországi betiltása után legalább a papságot igyekszik elérni az egyik egyházmegyei szemináriumban. Két év múlva itt is elérni a volt szerzetesekről gondoskodó állami kéz, el kell hagynia a szemináriumot. Szeretne legalább valamit tanulni, ami hivatásában is hasznára lehet. Az egyetemre nem jó káder. A pedagógiai főiskolán is csak az orosz szakra veszik föl. Becsülettel elvégezte ezt is. Így lett általános iskolai orosz tanár. Olyan jól megtanult oroszul, hogy később nyugaton, Belgiumba menetele előtt a nagyon drága magyar-francia szótár helyett a szinte fillérekért kapható orosz-francia szótárt vette meg. Éppen olyan jól tudta használni, mint a magyar-franciát. A főiskola harmadik éve már gyakorló év. Ki-helyeik Sződre (kis falu Budapest és Vác között) általános iskolai orosz tanárnak. Szilárd továbbra is Posten lakott és vonaton járt munkahelyére. Csak így tudta biztosítani, hogy rendszeresen járhasson templomba. Igen nagy megerőltetést jelentett neki ez a tanárkodás. Különösen azért, mert az iskola

az állomástól 4 km távolságra volt és ezt napjában kétszer kellett megtennie. Hetenkint kétszer délután is dolgozott az iskolában. Csak este ért haza és akkor még hátra voltak a dolgozatjavítások, a készülés a másnapi órákra. A sok munka, a reggeli biciklizések a kegyetlen januári hidegben, aláásták egészségét. Betegszabadságot kért. A tüdején volt kisebb elváltozás. Egy hónap alatt rendbejött. Egészségére való hivatkozással kérte a pedagógus-állásból való elbocsájtását. Munkája közben meggyőződött, hogy körülményei között elkerülhetetlen a nyílt összeütközés tulajdon világnézete és az erőszakosan követelt nevelési módszerek között. Elbocsátása után újra az foglalkoztatja, hogyan lehetne minél előbb pap, hiszen a kényszerű kitérő alatt az Egyház és önmaga előtt is szerzetes maradt. Így telik el az 1956-os esztendő.

Külföldre jutása nagyon kalandos volt és szervezetét nagyon igénybe vette. "Nagyot fohászkodtam az utmenti Szűz-anyához - írja szökéséről - és átugrottam az országut-árkát a hóval vastagon borított szántóföldek felé. Futottam, ahogy csak bírtam. A futás egyre nehezebb lett. Lábam mintha ólomból lettek volna, alig akartak engedelmessé válni. Az irgalmatlan délutáni biciklitúrában nagyon kimerültek. Nem sokkal a cél előtt ijesztő dolgot tapasztaltam: lábaim egyszerre fölmondták a szolgálatot. A következő lépésnél elvágtam a hóban. Soha életemben nem éreztem ilyen végsőig elcsigázott fáradságot". Isten segítségével végül is Bécsbe jutott és ott utlevelet szerzett. Irány: Belgium, a löveni filozófián évvégére befejezze a nagyjából már elvégzett skolasztikus filozófiát.... Nem gondolta, hogy csakhamar az életét fogja befejezni.

A rosszindulatu szarkomát egy teljes évig nem ismerték fel. Sorra járta a környék specialistáit. Mindenütt sok biztatást kapott, de a javasolt

gyógymódok eredménytelenek maradtak. Sokat szenvedett az erős lábfájás miatt. A kórházban már nem lehetett sugárkezeléssel segíteni a különféle áttételekkel kiterjedt betegségen. Több, mint négy hónapos kórházi szenvedését amely alatt a szó igazi értelmében csonttá és bőrré soványodott, olyan türelemmel és belső derűvel viselte, hogy az orvosai többször mondták: nem értik, hogyan lehet ilyen nyugodt. A küzdelem valójában nem hiányzott. Az utolsó este is behívta az ápolónővért nagyfokú idegfeszültsége miatt. Nem tudott aludni, nem kapott levegőt. A szervezet birkózott, de a lelke nyugodt volt. Mióta megtudta, hogy nem fog meggyógyulni, a rá jellemző megfontoltsággal nyugodtan, nyagylelkűen, ráállította magát az új vágányra. Azt is mondta: úgy szeretnék még élni, hogy lássam, hogyan alakul a világ sorsa. De természetesnek vette, ha neki írott levelekben kérték, hogy valamilyen szándékért "majd" járjon közbe. Csupán akkor nevetett, ha látta a levélből, hogy a levélíró jobban meg van hatódva sorsától, mint ő maga: "már majdnem szentté avatnak itt engemet"

1958 jun. 13-án, Jézus Szive ünnepén este még jó volt a közérzete. Éjjel 11 óra előtt behívta az ápolónővért, rosszul érzi magát. Hívják az orvost, majd a szomszéd szobában virrasztó páttert. A feszületét kérte, megcsókolta, majd azt mondja: "le mien", az enyémet, az én keresztemet. Kezébe adták. Megcsókolta, - utóljára. Beteljesedett utolsó kívánsága, amelyet pár héttel azelőtt könnyek között kért: hogy saját feszületével kezében szeretne meghalni.

Ahogy élt, úgy halt meg. Nagylelkűen, nyugodtan, Istenbehorgonyzottan.

András Imre S.J.

Innsbruck

Magyar Teológusok :

B é c s : Pázmáneum :

Dr. Csizmás Mihály
Hortobágyi László
Horváth István
Környefalvi Ottó
Kristóf János
Kurkó Alajos
Makó Lajos
Mikó György
Nákói Sándor
Németh István
Simon Frigyes
Sziráky József
Tóth István

Burgenlandi szeminárium:

Hirschl József

Grác: Egyházmegyei szeminárium:

Vay András

Innsbruck: Canisianum:

Deák István
Jordanits Zoltán
Kiss István

Mödling: Sankt Gabriel Missziósház:

Csáky Mérić
Hirth Vilmos
Krump Tamás
Szabó Imre
Zsoldos Imre

Róma: Coll. Germ. et Hung.:

Gajáry Aladár 2. éves doctorandus
Balogh Vince
Füzék Béla
Varga Pál és Zácsfalvi István.

" P a z m a n i t á k "

Bécsben 1958 december 15-én jelent meg a Pazmaneum növendékeinek időszaki értesítője.

Nagy szeretettel üdvözöljük a Magyar Papi Egység nevében ezt a tartalmas lapot és a jó Isten sok kegyelmét kérjük a további munkához.

Legyen csakugyan a magyar papnevelés külföldi fáklyahordozója és bölcsője az igazi magyar papi lelkiiségnek.

T a r t a l o m j e g y z é k :

P. Óry Miklós S.J. Elindulásra .	1. o .
Tóth István, Pázmáneum: Kispapegység	2. "
Füzék Béla, Coll. Ger.-Hungarium	
Prohászka római évei	5. "
Deák István: Néhány gondolat a	
Kispapegységhez	9. "
Jordanits Zoltán, Canisianum:	
Prohászka mint kispap	12 "
András Imre S.J.:	
Emlékezés Somogyi Szilárdra	18. "
Magyar Teológusok	22. "
" Pazmaniték "	23. "

+ + + + +
+ + + +
+ + +